

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2011 - 2018

Της

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΛΙΒΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

**Αφιερώνεται,
στον αδερφό μου και τους γονείς μου.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ιδιαίτερες ευχαριστίες, θα ήθελα να εκφράσω στον επιβλέπων καθηγητή κύριο Λιβάνη Ευστράτιο, για την πολύτιμη καθοδήγηση που μου πρόσφερε και την άμεση ανταπόκριση του, καθώς έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας μου.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Δήμο Γρεβενών, καθώς και τους υπαλλήλους του οικονομικού τμήματος, από τους οποίους έλαβα όλα τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά στοιχεία και πληροφορίες, προκειμένου να προχωρήσω στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Τέλος, ένα τεράστιο ευχαριστώ στην οικογένεια μου, η οποία βρίσκεται δίπλα μου και με στηρίζει με κάθε τρόπο, όλα αυτά τα χρόνια σε κάθε μου βήμα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία, γίνεται εκτενής αναφορά στην χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Γρεβενών, καθώς και στην διενέργεια ελέγχου του από εξωτερικούς ελεγκτές, για μια σειρά οκτώ ετών, δηλαδή από το 2011 έως το 2018. Ακόμη παρουσιάζονται πολύτιμα ιστορικά στοιχεία του συγκεκριμένου Δήμου, προκειμένου να είναι μετέπειτα πιο κατανοητά τα οικονομικά του στοιχεία. Παράλληλα ορίζεται ο θεσμός της Διοίκησης της Ελλάδας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από πολύ παλιά, ενώ αναλύονται τα σημαντικότερα θέματα των αντίστοιχων Νόμων. Όσον αφορά την χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Γρεβενών, αυτήν πραγματοποιείται μέσα από κάποιους συγκεκριμένους αριθμοδείκτες, όπως ρευστότητας, χρέους, κερδοφορίας, αυτονομίας, αστάθειας, καθώς και απαιτήσεων. Στην συνέχεια ακολουθούν διαγράμματα τα οποία φανερώνουν την πορεία του Δήμου Γρεβενών, μέσα σε αυτά τα οκτώ χρόνια, καθώς και την σύγκριση μεταξύ αυτών. Επιπλέον, γίνεται εκτενής αναφορά στον έλεγχο των οικονομικών οντοτήτων και σε ορισμένα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, καθώς και στην επιρροή αυτών επάνω στον Δήμο. Τέλος παρατίθενται όλοι οι αντίστοιχοι ισολογισμοί μαζί με τις καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης και οι γενικές ανακεφαλαιώσεις απολογισμού, κάθε έτους, ώστε να είναι κατανοητό πως προκύπτουν οι προαναφερθέντες αριθμοί.

ABSTACT

In this paper, an extensive reference is made to the financial analysis of the Municipality of Grevena, as well as to its audit by external auditors, for a series of eight years, from 2011 to 2018. There are also valuable historical data of this Municipality, in order to be more understandable financial data later. At the same time, the institution of the Administration of Greece and the Local Self-Government is defined from a long time ago, while the most important issues of the respective Laws are analyzed. Regarding the financial analysis of the Municipality of Grevena, it is carried out through some specific indicators, such as liquidity indicator, debt indicator, profitability indicator, autonomy indicator, instability indicator, and claims index. The following are diagrams that show the course of the Municipality of Grevena, during these eight years, as well as the comparison among them. In addition, extensive reference is made to the audit of economic entities and to certain International Standards on Auditing, as well as their influence on the Municipality. Finally, all the respective balance sheets are presented together with the income statements and general account recapitulations, each year, so that it is understandable how the numbers come about.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Ερευνητικά Ερωτήματα της Διπλωματικής Εργασίας.....	1
1.2 Περιγραφή των Κεφαλαίων.....	1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Οι Δήμοι και Κοινότητες στην Ελλάδα – Ιστορική Αναδρομή.....	3
2.2 Διάκριση Διοικητικών Συστημάτων στην Ελλάδα	4
2.3 Κεντρική Διοίκηση – Συγκεντρωτικό Σύστημα.....	5
2.4 Περιφερική Διοίκηση – Αποκεντρωτικό Σύστημα.....	7
2.5 Αυτοδιοίκηση – Αυτοδιοικητικό Σύστημα.....	8
2.5.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση	9
2.5.2 Βαθμοί και Αρμοδιότητες (Ο.Τ.Α.).....	9
2.5.3 Καθ’ ύλην Αυτοδιοίκηση.....	10
2.6 Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές.....	11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΩΝ

3.1 Δήμος Γρεβενών – Συνοπτική Ιστορία.....	15
3.2 Νομοθετικό Πλαίσιο.....	16
3.2.1 Νόμος 12 της 30 ^{ης} Απριλίου 1822.....	16
3.2.2 Νόμος 27 ^{ης} Δεκεμβρίου 1833 - Βασιλικό Διάταγμα.....	18
3.2.3 Νόμος ΔΝΖ΄ του 1912.....	18
3.2.4 Νόμος 2539/97 – Ιωάννης Καποδίστριας.....	19
3.2.5 Νόμος 3852/2010 – Σχέδιο Καλλικράτης.....	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

4.1 Ισολογισμός και Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.....	22
4.2 Αριθμοδείκτες.....	23
4.3 Δείκτες Ρευστότητας.....	24
4.3.1 Γενικής Ρευστότητας.....	25
4.3.2 Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης.....	26

4.4 Δείκτες Χρέους.....	28
4.4.1 Δείκτης Χρέους.....	28
4.4.2 Δείκτης Κεφαλαιακής Μόχλευσης.....	30
4.5 Δείκτες Κερδοφορίας – Αποδοτικότητα.....	31
4.5.1 Απόδοση Ενεργητικού – ROA.....	31
4.5.2 Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων – ROE.....	33
4.6 Απολογισμοί και Συναφείς Δείκτες.....	35
4.6.1 Δείκτης Αυτονομίας.....	35
4.6.2 Δείκτης Αστάθειας.....	37
4.6.3 Δείκτης Απαιτήσεων.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

5.1 Γενικά περί ελέγχου.....	40
5.1.1 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου	41
5.2 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 200.....	42
5.3 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 220.....	43
5.4 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 230.....	44
5.5 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 240.....	44
5.6 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 300 και 315.....	45
5.7 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 320.....	46
5.8 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 450.....	47
5.9 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 500.....	48
5.10 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 510 και 520.....	49
5.11 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 540 και 560.....	50
5.12 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 570 και 580.....	51
5.13 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 610.....	52
5.14 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 620.....	52
5.15 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 700.....	53
5.16 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 701 - Γνώμη Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....	53
5.17 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 706.....	55
5.18 Σημαντικότητα Ελέγχου.....	55
5.19 Δήμος Γρεβενών και Εξωτερικός Έλεγχος.....	56
5.19.1 Η εταιρία ΣΟΛ ΑΕ.....	56
5.20 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έκθεσης – Γνώμη με Επιφύλαξη.....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

6.1 Συμπεράσματα και Προτάσεις.....	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ.....	60

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ.....	25
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ.....	27
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΕΟΥΣ.....	29
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ	30
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ – ROA	32
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ – ROE.....	33
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ.....	35
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ.....	37
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.....	38

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ.....	26
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ.....	27
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΕΟΥΣ.....	29
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ.....	30
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ – ROA.....	32
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ – ROE.....	33
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ.....	36
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ.....	37
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.....	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Ερευνητικά Ερωτήματα της Διπλωματικής Εργασίας

Ο κύριος σκοπός της εργασίας, είναι η χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Γρεβενών, σε μια σειρά οκτώ ετών, δηλαδή από το 2011 έως και το έτος 2018. Στη συνέχεια, η εργασία προχωράει στην εύρεση ορισμένων αριθμοδεικτών, προκειμένου να είναι πιο εύκολη η κατανόηση της φύσης της συγκεκριμένης οικονομικής οντότητας. Τα αριθμητικά αποτελέσματα, καθώς και τα αντίστοιχα διαγράμματα, οδηγούν στην εξαγωγή εύστοχων συμπερασμάτων, που είναι σε θέση να απαντήσουν τα διερευνητικά ερωτήματα της εργασίας. Επιπλέον γίνεται αναφορά στο ελεγκτικό κομμάτι του Δήμου και παρουσιάζεται η σημαντικότητα του ελέγχου κάθε επιχείρησης, ιδιαίτερα από εξωτερικούς ορκωτούς ελεγκτές λογιστές.

Βάση των παραπάνω, τα ερευνητικά ερωτήματα που δημιουργεί η παρούσα διπλωματική εργασία, είναι τα εξής:

- Ποια είναι η χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Γρεβενών για το χρονικό διάστημα 2011 έως 2018;
- Ποια είναι η συγκριτική ανάλυση των αριθμοδεικτών και των οικονομικών καταστάσεων, μεταξύ αυτών των οκτώ ετών;
- Πόσο σημαντική είναι η γνώμη του ορκωτού ελεγκτή λογιστή, για μία οικονομική οντότητα, καθώς και για την συνέχιση λειτουργίας της;
- Τι είδους γνώμη εκφέρει ο ορκωτός για τον Δήμο Γρεβενών και γιατί;

1.2 Περιγραφή των Κεφαλαίων

Το 1^ο Κεφάλαιο, αποτελεί την εισαγωγή της Διπλωματικής. Παραθέτονται κάποια συγκεκριμένα ερωτήματα, τα οποία καλούμαστε να απαντήσουμε στη συνέχεια της εργασίας.

Το 2^ο Κεφάλαιο αποτελείται από αρθρογραφική κυρίως επισκόπηση, παρουσιάζοντας μας, τους Δήμους και γενικά τις Περιφερειακές Ενότητες. Μαθαίνουμε πως ξεκίνησαν, τι

επακολούθησε στην πορεία των χρόνων και τι ισχύει στις μέρες μας. Ενώ εντύπωση προκαλεί ο διαχωρισμός των Συστημάτων, καθώς και ο σκοπός λειτουργίας μερικών απ' των σημαντικότερων Ανεξάρτητων Αρχών.

Το 3^ο Κεφάλαιο αναφέρεται συγκεκριμένα στον Δήμο Γρεβενών και παράλληλα παρουσιάζονται κάποια συγκεκριμένα στοιχεία του. Επιπλέον αναλύονται οι συγκεκριμένοι Νόμοι και ΦΕΚ που διέπουν τις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις, από πολύ παλιά έως σήμερα.

Στο 4^ο Κεφάλαιο γίνεται η χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Γρεβενών, σε βάθος μιας οκταετίας, μέσα από συγκεκριμένους αριθμοδείκτες ρευστότητας, χρέους, αποδοτικότητας, αυτονομίας, αστάθειας, καθώς και απαιτήσεων. Ωστόσο για την καλύτερη κατανόηση αυτών παρατίθενται τα αντίστοιχα διαγράμματα και πίνακες, απεικονίζοντας την πορεία του Δήμου.

Στο 5^ο Κεφάλαιο αναφέρονται κάποια από τα σημαντικότερα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, ενώ ακόμη τονίζεται η σπουδαιότητα και αναγκαιότητα του ελέγχου από εξωτερικούς ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές.

Στο 6^ο και τελευταίο κεφάλαιο, επικεντρωνόμαστε στον Δήμο Γρεβενών και στην επεξήγηση αποτελεσμάτων της έκθεσης ελέγχου από τον ορκωτό. Γίνεται μικρή αναφορά στην αρμόδια ελεγκτική εταιρία, ενώ τονίζονται διάφορες σημαντικές προτάσεις, αλλά και συμπεράσματα, για τυχόν καλύτερη διαχείριση του Δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Οι Δήμοι στην Ελλάδα – Ιστορική αναδρομή

Είναι γεγονός ότι η ιστορία τόσο των Δήμων της Ελλάδας όσο και των Κοινοτήτων, ξεκινάει από πολύ παλιά. Στην πραγματικότητα πέρασαν αρκετά χρόνια και αρκετές φάσεις προκειμένου ο ορισμός της λέξης “Δήμος” να είναι ο ίδιος με σήμερα και να χρησιμοποιείται με την σημερινή έννοια.

Η πρώτη φάση αναφέρεται στην περίοδο της Οθωμανικής κατοχής της χώρας μας, αλλά και παλαιότερα ακόμη. Προκαλεί μεγάλη εντύπωση το γεγονός πως τότε υπήρχαν μόνο Κοινότητες χωρίς κανέναν Δήμο. Ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι υπήρχε κάποια σκέψη για περαιτέρω διάσπαση τα επόμενα χρόνια.

Αργότερα κατά την περίοδο 1832-1912 συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο, δηλαδή πλέον έχουμε μόνο Δήμους σε όλη την χώρα και καθόλου Κοινότητες. Η κατάργηση αυτή των Κοινοτήτων και η ύπαρξη των Δήμων επικρατεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, σχεδόν ολόκληρο τον 19^ο αιώνα (1832-1912).

Κατά τα επόμενα χρόνια παρατηρείται μία συνύπαρξη των Δήμων και Κοινοτήτων, εφόσον ο Νόμος ΔΝΖ’ είναι αυτός που επαναφέρει τις τελευταίες. Έτσι αυτήν διάσπαση – συντριβή, οδήγησε στο σημείο η χώρα μας να προσμετρά 5.318 κοινότητες και 457 Δήμους.

Η ιστορία δείχνει να αλλάζει με τον Νόμο 2539/97 ή γνωστός σε πολλούς ως «Ιωάννης Καποδίστριας». Ο συγκεκριμένος Νόμος, ο οποίος και ίσχυε έως το 2010, επέφερε σημαντική μείωση των Κοινοτήτων της χώρας μας, καθώς επίσης και σημαντική αύξηση των Δήμων, γεγονός που συνέβαλε στη δημιουργία 900 Δήμων και 133 Κοινοτήτων συνολικά.

Τέλος, εξίσου σημαντικό ρόλο, που ισχύει μέχρι και σήμερα, έπαιξε ο Νόμος 3852/2010, γνωστός ως «Σχέδιο Καλλικράτης». Ο παραπάνω Νόμος μετέτρεπε τις Κοινότητες που απαρτίζονταν με περισσότερους από 10.000 κατοίκους, απευθείας σε Δήμους. Επιπλέον, κατήργησε οριστικά τις Κοινότητες, ενώ μείωσε δραστικά τους Δήμους σε 332, αριθμός που ισχύει μέχρι και σήμερα.

2.2 Διάκριση Διοικητικών Συστημάτων στην Ελλάδα

Μεγάλο ρόλο στον διαχωρισμό των συστημάτων διοίκησης παίζει ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζεται κάποιες καταστάσεις η διοίκηση, καθώς και την εξουσία που ασκείται από την καθεμία. Με την έννοια του τρόπου διοίκησης νοείται, το πώς διαχειρίζονται οι αποφάσεις αλλά και από ποιον, δηλαδή τον βαθμό καταλληλότητας μιας “μεγάλης εξουσίας”, και το πόσο εποικοδομητικά μπορεί να διασπαστεί σε “μικρότερες εξουσίες”, εξίσου δυνατές ώστε να οδηγούν σε έναν καλύτερο τρόπο ζωής για τον κάθε Έλληνα, ή και όχι, πολίτη.

Ας παρομοιάσουμε λοιπόν την εξουσία με το σχήμα αυτό της πυραμίδας. Όταν για παράδειγμα έχουμε συγκέντρωση εξουσίας, βρισκόμαστε στο ανώτερο επίπεδο της πυραμίδας, ενώ στην αντίθετη περίπτωση της αποκέντρωσης της εξουσίας, βρισκόμαστε στη βάση αυτής με περισσότερες φυσικά διοικήσεις.

Βάση των παραπάνω ο βαθμός συγκέντρωσης των καθηκόντων οδηγεί στην διάσπαση της διοίκησης σε τρία συστήματα. Το συγκεντρωτικό, το αποκεντρωτικό και το αυτοδιοικητικό σύστημα.

Στην περίπτωση του συγκεντρωτικού συστήματος οι αρμοδιότητες καθιερώνονται από τον αντίστοιχο Νόμο και εκτελούνται από την κεντρική διοίκηση. Όσον αφορά το αποκεντρωτικό διοικητικό σύστημα, οι παραπάνω αρμοδιότητες μεταφέρονται σε περιφερειακά ή τοπικά διοικητικά όργανα. Τέλος στην περίπτωση των αυτοδιοικούμενων συστημάτων, ανήκουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (πχ Δήμοι), οι οποίοι έχουν δική τους ανεξάρτητη και αυτοτελή διοίκηση.

Έτσι λοιπόν βάση των παραπάνω καθώς και του άρθρου 101 παράγραφοι 1 και 2 του Συντάγματος της Ελλάδος, που ορίζει ότι, η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα και η διοικητική αυτή διαίρεση γίνεται με διάφορα συγκεκριμένα κριτήρια όπως κοινωνικά, οικονομικά και γεωγραφικά, καταλαβαίνουμε ότι δεν ισχύει. Στην χώρα μας εφαρμόζονται και λειτουργούν, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και τα τρία προαναφερθέντα διοικητικά συστήματα. Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 101 Α του Συντάγματος, αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός από τα διάφορα διοικητικά συστήματα, υπάρχουν και κάποιες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

2.3 Κεντρική Διοίκηση – Συγκεντρωτικό Σύστημα

Τα διοικητικά όργανα τα οποία απαρτίζουν το Συγκεντρωτικό Σύστημα της χώρας μας είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας (ΠτΔ), η Κυβέρνηση, το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ελ. Συν.) και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ). Ο ρόλος του κάθε φορέα ορίζεται και καταγράφεται από το Σύνταγμα της Ελλάδος και επεξηγείται στη συνέχεια.

Όσον αφορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, βάση των άρθρων 30-34 στα οποία και γίνεται λόγος για την ανάδειξη του, πρόκειται για Έλληνα υπήκοο που να έχει συμπληρώσει το 40^ο έτος της ηλικίας του και να έχει εκλεγεί από την Βουλή με ονομαστική ψηφοφορία. Η εκλογή του στην πρώτη φάση γίνεται με τα 2/3 των βουλευτών, εφόσον αυτό δεν καταστεί εφικτό το αντίστοιχο νούμερο μειώνεται φτάνοντας τα 3/5 της βουλής, ενώ από τον τρίτο γύρω και έπειτα ακολουθούν άλλες διαδικασίες όπως η σύσταση μιας νέας Βουλής. Ο ΠτΔ ως ρυθμιστής του πολιτεύματος ασκεί τα καθήκοντα του για πενταετή θητεία και μπορεί να επανεκλεγεί μόνο ακόμη μία φορά. Ακόμη, σύμφωνα με την εξουσία και την ευθύνη από τις πράξεις του Προέδρου (άρθρα 35-48 του Συντάγματος), ο ΠτΔ, είναι το άτομο το οποίο εκπροσωπεί διεθνώς το κράτος, κυρήσει πόλεμο, είναι υπεύθυνος για τις συνθήκες ειρήνης της χώρας και για τυχόν συμμαχίες – συνεργασίες οι οποίες ανακοινώνονται και στην Βουλή. Επιπλέον καθήκον του είναι ο σχηματισμός Κυβέρνησης, ενώ είναι αυτός που εκδίδει και δημοσιεύει τους Νόμους, οι οποίοι έχουν ψηφιστεί ήδη στο Κοινοβούλιο. Είναι αρμόδιος για τον διορισμό του Πρωθυπουργού και των υπόλοιπων μελών με την πρόταση αυτού, όπως των Υπουργών, των Υφυπουργών, των Γενικών και Ειδικών Γραμματειών. Τέλος το τρίτο κεφάλαιο του δεύτερου τμήματος του συντάγματος (δηλαδή άρθρα 49-50), αναφέρεται στις ειδικές ευθύνες του ΠτΔ και πιο συγκεκριμένα στην προδοσία και στην παραβίαση του συντάγματος με πρόθεση από τον ίδιο και στις αντίστοιχες κυρώσεις.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο ΠτΔ είναι υπεύθυνος για την τοποθέτηση του Πρωθυπουργού αλλά και τον σχηματισμό Κυβέρνησης. Ο ρόλος της Κυβέρνησης της χώρας μας, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Συντάγματος είναι να καθορίζει και να κατευθύνει την γενική πολιτική της Ελλάδος, εφόσον αυτήν είναι το σημαντικότερο κομμάτι της εκτελεστικής εξουσίας. Με τον όρο εκτελεστική εξουσία εννοούμε μία σειρά από διαδικασίες της κυβέρνησης που αφορά είτε άμεσα είτε έμμεσα τον πληθυσμό της εκάστοτε χώρας. Τέτοιες διαδικασίες αποτελούν κυρίως η συλλογή φόρων από τους πολίτες για το κράτος,

προκειμένου να καλυφθούν διάφορες κυβερνητικές δαπάνες, καθώς επίσης και η προστασία των παραπάνω πολιτών με την κατάλληλη διαχείριση των στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, είναι το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της χώρας μας, το οποίο προστατεύει τόσο τον πολίτη όσο και το Δημόσιο συμφέρον. Δικάζει σε 2^ο βαθμό τις υποθέσεις του, ενώ τα μέλη απαρτίζονται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τους συμβούλους, τους παρέδρους και τους εισηγητές. Το ΣτΕ έχει να κάνει κυρίως με ακυρωτικές διαφορές, ωστόσο η θέση του κρίνεται αναγκαία σε υποθέσεις δικαστικές και διοικητικές. Τα διοικητικά του καθήκοντα, έχουν να κάνουν πιο πολύ με τυπικές υποθέσεις. Τέτοια περίπτωση για παράδειγμα αποτελεί κάθε Προεδρικό Διάταγμα το οποίο πρώτα “περνάει” από το ΣτΕ και μετά προς δημοσίευση στο Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αντίθετα ο δικαστικός του ρόλος συντελεί στο να κριθούν διάφορες υποθέσεις. Ανάλογα τον βαθμό μπορούν να κριθούν είτε απευθείας είτε μετά από αίτηση και το ΣτΕ να φέρει λειτουργία Άρειου Πάγου.

Ο ρόλος του Ελεγκτικού Συνέδριου, όπως αναφέρει και η ίδια η λέξη άλλωστε είναι να ελέγχει. Πιο συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες του ξεκαθαρίζονται απόλυτα στο άρθρο 98 του Συντάγματος. Όπως ρητά τονίζει το παραπάνω άρθρο, το Ελ. Συν. είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο των δαπανών του κράτους και των Ο.Τ.Α., τον έλεγχο συμβάσεων μεγάλης χρηματικής αξίας και λογαριασμών των Ο.Τ.Α. Παράλληλα μπορεί να επέμβει στην αναγνώριση κάποιας υπηρεσίας στο παρελθόν ώστε να είναι πιο εύκολη η διαδικασία συνταξιοδότησης και να εκδικάζει κάποιες περιπτώσεις στις οποίες προκλήθηκαν ζημιές εις βάρος του κράτους. Επιπλέον, σημαντική ευθύνη του Ελ. Συν. είναι η παρουσίαση της έκθεσης του ισολογισμού και του απολογισμού κάθε έτους στην Βουλή.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, θα μπορούσε πολύ εύστοχα να παρομοιαστεί με τον δικηγόρο του Ελληνικού Κράτους. Είναι υπεύθυνο τόσο για την δικαστική εκπροσώπηση του Δημοσίου, όσο και για την αναγνώριση απαιτήσεων κατά του. Στις αρμοδιότητες του συγκαταλέγεται φυσικά και ο δικαστικός συμβιβασμός, καθώς επίσης και διάφορες εισηγήσεις, οι οποίες προτείνονται για το συμφέρον του κράτους. Ωστόσο μία από τις σημαντικότερες λειτουργίες του είναι η εκπροσώπηση της χώρας μας ενώπιον άλλων ευρωπαϊκών δικαστηρίων, υπερασπίζοντας τα δικαιώματά μας.

2.4 Περιφερική Διοίκηση – Αποκεντρωτικό Σύστημα

Όπως προαναφέρθηκε παραπάνω, το αποκεντρωτικό σύστημα ορίζεται μέσα από το ελληνικό σύνταγμα και συγκεκριμένα στο άρθρο 101. Στην πραγματικότητα τα μέλη και οι φορείς της περιφερειακής διοίκησης δεν είναι άλλα, πέρα από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, το Συμβούλιο των Περιφερειών και τα Ειδικά Συντονιστικά Συμβούλια.

Τον ρόλο του συντονιστή της κάθε περιφέρειας αναλαμβάνει ο Γενικός Γραμματέας, ο οποίος διορίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση. Το αποκεντρωτικό σύστημα δημιουργήθηκε έτσι ώστε να είναι πιο κοντά στον πολίτη με αρμοδιότητες που τον αφορούν άμεσα. Στην ουσία είναι αυτοτελές, έχοντας δική του οικονομική και διοικητική ανεξαρτησία από το κεντρικό σύστημα, χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι δεν υπάρχει καμία σχέση μεταξύ τους ή καμία συνεργασία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η δομή και οι αρμοδιότητες της κάθε περιφέρειας καταγράφονται σε αντίστοιχα Προεδρικά Διατάγματα, προκειμένου να υπάρξει κοινό μονοπάτι με αυτό της κυβερνητικής πολιτικής, χωρίς να υπάρχουν αντιπαραθέσεις. Πιο συγκεκριμένα το αποκεντρωτικό σύστημα είναι υπεύθυνο για την ανάπτυξη μέσα από δημόσια έργα, όπως έγκριση κατασκευής αεροδρομίων και λιμανιών, καθώς και μέσα από πολλές ακόμη αρμοδιότητες.

Αυτές οι αρμοδιότητες, έχουν να κάνουν κυρίως με περιβαλλοντικά και δασικά ζητήματα. Με ζητήματα μετανάστευσης, όπως απόκτησης ιθαγένειας, καθώς και με άλλα θέματα τα οποία αφορούν τον τομέα της ενέργειας ή και θέματα πολεοδομίας. Έτσι όταν πρόκειται για τέτοιες υποθέσεις, τότε η ευθύνη δεν περνάει στην τοπική αυτοδιοίκηση, που όπως θα δούμε παρακάτω λειτουργεί με δική της αυτοτέλεια και αυτήν, αλλά παραμένει στην ευθύνη και υπό την προστασία του κράτους.

Η χώρα μας έως το 2010 αποτελούνταν από 13 διοικητικές περιφέρειες, όπως αναφέρονται στην συνέχεια:

1. Διοικητική Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης
2. Διοικητική Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
3. Διοικητική Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
4. Διοικητική Περιφέρεια Ηπείρου
5. Διοικητική Περιφέρεια Θεσσαλίας

6. Διοικητική Περιφέρεια Ιόνιοι Νήσοι
7. Διοικητική Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
8. Διοικητική Περιφέρεια Αττικής
9. Διοικητική Περιφέρεια Πελοποννήσου
10. Διοικητική Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
11. Διοικητική Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και
12. Διοικητική Περιφέρεια Κρήτης

Έπειτα με το Σχέδιο Καλλικράτης, το οποίο θα αναλυθεί λεπτομερώς στη συνέχεια, οι 13 Διοικητικές Περιφέρειες αντικαταστήθηκαν από 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις, οι οποίες καταγράφονται παρακάτω:

1. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής
2. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης
3. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας
4. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας
5. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου
6. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου
7. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης

Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι πλέον εν έτη 2020, ο όρος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δεν υφίσταται, με την έννοια ότι όλες οι υποθέσεις και οι αρμοδιότητες, έχουν μετατεθεί και αναλαμβάνονται από τις αντίστοιχες περιφέρειες.

2.5 Αυτοδιοίκηση – Αυτοδιοικητικό Σύστημα

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, εδώ και αρκετά χρόνια, με ορόσημο αυτά τα χρόνια της Μεταπολίτευσης, η αποκέντρωση του κεντρικού κράτους και η ισχυροποίηση της περιφέρειας ήταν γεγονός. Έτσι λοιπόν με την ψήφιση του Συντάγματος το 1975 δημιουργείται επίσημα ο όρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στην πραγματικότητα πρόκειται για ένα Αυτοδιοικητικό Σύστημα, το οποίο διασπάται σε δύο επιμέρους κατηγορίες. Βάση των παραπάνω γίνεται λόγος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση που αναφέρεται σε οργανισμούς οι οποίοι απασχολούνται με θέματα εντός

μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής επικράτειας και την καθ' ύλην αυτοδιοίκηση, στην οποία εντάσσονται οργανισμοί που ασχολούνται με θέματα τελείως διαφορετικής σημασίας, όπως για παράδειγμα ζητήματα υγείας ή εκπαίδευσης.

2.5.1 Τοπική Αυτοδιοίκηση

Πιο συγκεκριμένα στην τοπική αυτοδιοίκηση ανήκουν οργανισμοί (Ο.Τ.Α.), των οποίων η εξουσία δίνεται από το ίδιο το κράτος, χωρίς όμως αυτοί να ανήκουν στις κρατικές υπηρεσίες. Επιπλέον οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τα οποία έχουν ως στόχο την επίλυση τοπικών προβλημάτων για την ικανοποίηση των κατοίκων της κάθε περιοχής και φυσικά για το συμφέρον τους. Οι ευθύνες και οι υποχρεώσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι πολύ μεγάλες, εφόσον δέχονται “εντολές” και εκτελούν υπηρεσίες που ορίζονται από την Κεντρική Διοίκηση. Ωστόσο δημιουργούνται και θετικά αισθήματα στους πολίτες μέσα από την ενεργή συμμετοχή τους σε διάφορες δράσεις.

Κάθε Ο.Τ.Α. σαν Ν.Π.Δ.Δ. είναι υπεύθυνος για τη λήψη αποφάσεων και την επίλυση ζητημάτων της συγκεκριμένης περιοχής, για το ταμείο του, για τα έξοδα του, καθώς και για τα έσοδα του, τα οποία σε μεγάλο βαθμό ορίζονται από κρατικές επιχορηγήσεις και διάφορους πόρους της περιοχής. Αυτές οι οντότητες λοιπόν, που δημιουργήθηκαν πολλά χρόνια πριν διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον οικονομικό, στον κοινωνικοπολιτικό αλλά και πολιτισμικό πρόσωπο της χώρας μας.

2.5.2 Βαθμοί και Αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος της Ελλάδος ορίζεται ότι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ Βαθμού. Ως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού, ορίζονται οι Δήμοι της χώρας μας καθώς και οι Κοινότητες – Δημοτικές Κοινότητες (πριν το Σχέδιο Καλλικράτη), ενώ σαν Ο.Τ.Α. Β΄ Βαθμού ορίζονται οι Περιφέρειες και Περιφερειακές Ενότητες της χώρας μας.

Μελετώντας κανείς το συγκεκριμένο άρθρο του Συντάγματος, διαπιστώνεται ότι δεν αναφέρονται κάπου συγκεκριμένα ποιες είναι οι αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού και των Ο.Τ.Α. Β΄ Βαθμού. Καθώς αναφέρει χαρακτηριστικά: “ Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.”

Ωστόσο, εύκολα μπορούμε να αναφέρουμε ότι οι Ο.Τ.Α. Β΄ Βαθμού ή αλλιώς οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις έχουν τον ρόλο κυρίως του διαμεσολαβητή και βρίσκονται ανάμεσα στους Δήμους της Ελλάδος και την ίδια την κρατική διοίκηση, βοηθώντας κάθε φορά για την καλύτερη διεκπεραίωση τυχόν προβλημάτων που προκύπτουν και όχι μόνο.

Πιο συγκεκριμένα οι Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού, δηλαδή κυρίως οι Δήμοι, είναι υπεύθυνοι για ζητήματα που αφορούν σε πιο άμεσο βαθμό τον δημότη. Τέτοια ζητήματα μπορούν να αποτελέσουν η δημιουργία οδικού δικτύου, η συντήρηση διαφόρων πάρκων και πλατειών, η αποκομιδή απορριμμάτων από τους κάδους, καθώς και η βελτίωση απαραίτητων κτιρίων προς όφελος και προστασίας του πολίτη.

Όσον αφορά τους Ο.Τ.Α. Β΄ Βαθμού, είναι υπεύθυνοι για αρμοδιότητες τελείως διαφορετικές που έχουν να κάνουν περισσότερο με νομικά θέματα. Σε αυτά τα θέματα περιλαμβάνονται η δημιουργία και κατασκευή σχολικών μονάδων, τις οποίες αποφασίζει το κράτος εάν και που θα αναπτυχθούν. Ακόμη, οι άδειες εγκατάστασης ή επέκτασης εργοστασίων και η λειτουργία βιομηχανιών προϋποθέτει έγκριση από την περιφέρεια προκειμένου να προχωρήσει ομαλά η κατασκευή τους.

2.5.3 Καθ' ύλην Αυτοδιοίκηση

Στην καθ' ύλην Αυτοδιοίκηση, όπως προαναφέρθηκε, εντάσσονται ιδρύματα και οργανισμοί τελείως διαφορετικού σκοπού οι οποίοι δεν στηρίζονται μόνο σε τοπικό επίπεδο. Πρόκειται δηλαδή για υποθέσεις που έχουν ως στόχο κάποιον ειδικό σκοπό.

Τέτοια ιδρύματα για παράδειγμα αποτελούν τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ). Ακόμη, ξεχωριστή καθ' ύλην αυτοδιοίκηση θεωρείται η Εκκλησία της Ελλάδος, καθώς επίσης και γεωγραφικό τμήμα του Αγίου Όρους.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι τα όργανα στην τοπική αυτοδιοίκηση εκλέγονται τις περισσότερες φορές από τους πολίτες μέσα από το εκλογικό τους δικαίωμα, γεγονός που δεν παρατηρείται και δεν συμβαίνει στην καθ' ύλην αυτοδιοίκηση.

2.6 Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές

Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (Α.Δ.Α.), αποτελούν κρατικά νομικά πρόσωπα ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), τα οποία είναι αυτόνομα από την Κεντρική Διοίκηση, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Έτσι πρόκειται για Αρχές με δική τους ανεξάρτητη εξουσία από αυτής της κυβέρνησης, ενώ τα όργανα τους υπόκεινται μόνο στον έλεγχο της Βουλής και έχουν να κάνουν με διάφορα ζητήματα και αρμοδιότητες κυρίως διοικητικής φύσεως.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένες από τις Α.Δ.Α. που αναλύονται παρακάτω, είναι κατοχυρωμένες από το Σύνταγμα της Ελλάδος και η λειτουργία τους είναι σε προκαθορισμένα νομικά πλαίσια. Συγκεκριμένα τέτοιες Αρχές αποτελούν:

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.)

Αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αρχές, καθώς γίνεται λόγος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πως αυτά μπορούν να προστατευτούν. Είναι υπεύθυνη για την διαφύλαξη και την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων του ανθρώπου. Σκοπός της είναι η προστασία αυτών, έναντι απαγορευτικών επεξεργασιών από τρίτους, ενώ ταυτόχρονα συμβάλει στην πρόληψη, μέσα από την έρευνα και στον εντοπισμό. Τέλος εκτελούνται οι αντίστοιχες ποινικές κυρώσεις σε τέτοιες μη νόμιμες δραστηριότητες.

Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.)

Οι αρμοδιότητες του Ε.Σ.Ρ. είναι κυρίως ρυθμιστικές, ελεγκτικές και κυρωτικές. Όσον αφορά τις ρυθμιστικές αρμοδιότητες, δημιουργεί κώδικες δεοντολογίας, δηλαδή τι επιτρέπεται και τι όχι στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο. Ακόμη, καθορίζει το πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να προβάλλεται ένα πρόγραμμα (πχ τύπος, περιεχόμενο, ώρα ημερομηνία, ονόματα συντελεστών, χώρα παραγωγής, σήμα κατάταξης) και αν φυσικά πληρούνται όλα τα πνευματικά δικαιώματα. Ελεγκτικό καθήκον του Ε.Σ.Ρ. αποτελεί η τήρηση των παραπάνω,

καθώς επίσης και το εάν υπάρχει κάποιου είδους προσβολή προς τον τηλεθεατή – ακροατή. Βάση λοιπόν όλων αυτών, έχουμε και την δημοσίευση των αντίστοιχων στοιχείων σύμφωνα με την Αρχή της Διαφάνειας. Ενώ σε περίπτωση μη υπακοής στους παραπάνω κανόνες ακολουθούνται διάφορες κυρωτικές διαδικασίες, οι οποίες ξεκινούν από την καταβολή προστίμου έως και την ανάκληση της άδειας λειτουργίας του εν λόγω σταθμού.

Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)

Το Α.Σ.Ε.Π., όπως αναφέρει και το ίδιο αρκτικόλεξο, έχει να κάνει με την επιλογή των προσώπων για τον Δημόσιο Τομέα της χώρας μας. Σχετίζεται άμεσα με την πρόσληψη των ατόμων και την κατάταξη τους στον εκάστοτε φορέα. Επιπλέον, είναι υπεύθυνο για την διεξαγωγή γραπτών διαγωνισμών και τον άμεσο διορισμό των επιτυχόντων.

Συνήγορος του πολίτη

Ο ρόλος του Συνηγόρου του πολίτη, αναπαριστά τον συνδεδετικό κρίκο μεταξύ της Δημόσιας Διοίκησης και του απλού πολίτη. Ασχολείται κυρίως με θέματα που αφορούν τα δικαιώματα των πολιτών και αν αυτά συμβαδίζουν με τους νόμους, προκειμένου να επέμβει σε περιπτώσεις που θεωρούνται άδικες ως προς το πρόσωπο τους. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι η παραβίαση κάποιου νόμου από μία Δημόσια Υπηρεσία, ορισμένες διακρίσεις, καθώς και η σκόπιμη μη παροχή πληροφοριών.

Ωστόσο, αν και ορισμένες από τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές της χώρας μας δεν είναι κατοχυρωμένες από το Σύνταγμα, αυτό δεν τις καθιστά λιγότερο σημαντικές. Τέτοιες αρχές διέπονται από συγκεκριμένους Νόμους και αναλύονται στην συνέχεια.

Επιτροπή Ανταγωνισμού

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, έχει ως στόχο να προστατέψει τον ελεύθερο ανταγωνισμό, μέσα από τον έλεγχο μονοπωλίων – ολιγοπωλίων, αλλά ταυτόχρονα να καταπολεμήσει τον αθέμιτο ανταγωνισμό, αυτόν δηλαδή που λειτουργεί εις βάρος του καταναλωτή. Αρμοδιότητα του με λίγα λόγια είναι μέσα από τον συγκεκριμένο Νόμο 3959/11 που διέπεται, να απαγορεύει τις συμπράξεις και να συντελέσει στην ανάπτυξη της οικονομίας του κράτους,

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

Όπως αναφέρει και ο ίδιος ο τίτλος της συγκεκριμένης Αρχής, είναι αρμόδια για να εποπτεύει, να ελέγχει και να ρυθμίζει θέματα που σχετίζονται με τις ηλεκτρονικές

επικοινωνίες και ταχυδρομικές υπηρεσίες. Σκοπός της επιτροπής είναι η παρακολούθηση ορθής τήρησης όλων των ζητημάτων που σχετίζονται με τα παραπάνω θέματα, όπως για παράδειγμα η χορήγηση αδειών, η επίβλεψη ραδιοσυχνοτήτων σε ένα ευρύ φάσμα, αλλά και άλλα θέματα όπως διαδικτύου, πρόσβασης και ηλεκτρονικής υπογραφής.

Συνήγορος του Καταναλωτή

Ο Συνήγορος του Καταναλωτή, έχει να κάνει με ζητήματα που υπάρχουν ανάμεσα σε καταναλωτές και προμηθευτές, προκειμένου να επιλυθούν οι παραπάνω διαφορές. Έτσι αναλαμβάνει υποθέσεις, είτε αυτεπάγγελτα, είτε μετά από κάποια αναφορά καταναλωτή. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί, ότι ο Συνήγορος του Καταναλωτή, δεν ασχολείται με περιπτώσεις που εκκρεμούν σε δικαστήρια, καθώς επιπλέον και με ζητήματα όχι τόσο σημαντικού μεγέθους.

Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Σχετίζεται με την ορθή λειτουργία και εποπτεία των ενεργειών της χώρας μας. Τέτοιες ενέργειες αποτελούν ο ηλεκτρισμός, το φυσικό αέριο, το πετρέλαιο, διάφορα συμβατά καύσιμα τα οποία παράγουν ενέργεια, όπως και όλες οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σκοπός της Αρχής είναι η παρακολούθηση της αγοράς της ενέργειας, προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του καταναλωτή, ο ασφαλής εφοδιασμός ενέργειας όλης της χώρας που σχετίζεται άμεσα με την ζήτηση την εκάστοτε χρονική στιγμή και η χορήγηση αδειών σε άτομο ή επιχειρήσεις που επιθυμούν να ασχοληθούν με δραστηριότητες ενέργειας (πχ φωτοβολταϊκά).

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Η συγκεκριμένη επιτροπή, ελέγχει και εποπτεύει τους φορείς της κεφαλαιαγοράς. Είναι δηλαδή υπεύθυνη για την αδειοδότηση καθώς και την παρακολούθηση των οργανισμών και των επενδύσεων αυτών. Επιπλέον ασχολείται με την συμμόρφωση των εταιριών στους νόμους, ενώ εξαίρεση δεν αποτελούν οι εισηγμένες εταιρίες στο χρηματιστήριο οι οποίες πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α). Τέλος, μετά το 2014, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι υπεύθυνη και αρμόδια για τις επενδύσεις των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Α.)

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Σκοπός της συγκεκριμένης Αρχής είναι η είσπραξη των δημοσίων εσόδων, που προέρχονται κατά κύριο λόγο είτε από διάφορους φόρους, είτε από τελωνιακές υπηρεσίες. Ακόμη, είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή του νόμου προκειμένου να λάβει η Αρχή τα έσοδα της, καθώς και για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, του λαθρεμπορίου και της παραοικονομίας γενικότερα. Επιπλέον, καταρτίζει και εκτελεί τους προϋπολογισμούς της, μέσα από συμβάσεις φροντίζει για την αποτελεσματικότητα των έργων της και μέσα από την ηλεκτρονική υποστήριξη της, έρχεται πιο κοντά στον πολίτη, βοηθώντας τον στις οικονομικές του συναλλαγές και στην μείωση της γραφειοκρατίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΩΝ

3.1 Δήμος Γρεβενών – Συνοπτική Ιστορία

Η πόλη των Γρεβενών με υψόμετρο 535 μέτρα, βρίσκεται σε ιδιαίτερα κομβικό σημείο γεωγραφικά, εάν αναλογιστεί κανείς ότι είναι από τις ελάχιστες πόλεις στη χώρα μας που συνορεύει με τρία διαφορετικά γεωγραφικά διαμερίσματα. Αυτό της Μακεδονίας, της Ηπείρου και της Θεσσαλίας. Παρόλα αυτά τα Γρεβενά ανήκουν στην περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας και στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, ενώ η ιστορία τους ξεκινάει αρκετά χρόνια πριν.

Μέσα στις δύσκολες συγκυρίες που περνούσε η χώρα μας, η περιοχή των Γρεβενών, άλλοτε μεταφράζεται ως Κοινότητα και άλλοτε μετατρέπεται σε αυτόνομο Δήμο. Κατά τον Φεβρουάριο του 1878 τα Γρεβενά κηρύσσονται ως «Αυτόνομη Επαρχία Ελιμείας», ενώ στα πλαίσια της απελευθέρωσης από τον Τουρκικό ζυγό, στις 13 Οκτωβρίου 1912, προσμετρούνται ως αποκεντρωμένο τμήμα διοίκησης στο νομό Κοζάνης. Μετά τον πόλεμο του 1940, η περιοχή των Γρεβενών είναι επισήμως επαρχία της Κοζάνης, έως και το 1964. Ημερομηνία καθοριστική για τον Νομό πλέον Γρεβενών, αφού με την βοήθεια του πολιτικού Κωνσταντίνου Ταλιαδούρη ξεκινάει η ανεξάρτητη πορεία του Νομού.

Από εκεί και έπειτα, τα τελευταία χρόνια ο Νομός αποτελούνταν από έξι Δήμους, τον Δήμο Βεντζίων, τον Δήμο Γρεβενών, τον Δήμο Γόργιανης, τον Δήμο Ηρακλεωτών, τον Δήμο Θεοδώρου Ζιάκα και τον Δήμο Κοσμά Αιτωλού. Αλλά και από επτά Κοινότητες, αυτές των Αβδέλλας, Δοτσικού, Μεσολουρίου, Περιβολιού, Σαμαρίνας, Σμίξης και Φιλιππαίων.

Σημαντικές ωστόσο αλλαγές επέφερε το Σχέδιο Καλλικράτης, το οποίο αναλύεται στη συνέχεια, που συγχώνευσε όλους τους παραπάνω Δήμους και Κοινότητες και δημιούργησε τον νεοσύστατο Δήμο Γρεβενών. Σήμερα ο Δήμος Γρεβενών, ο οποίος ανήκει στην ομώνυμη πόλη των Γρεβενών ή αλλιώς πόλη των Μανιταριών, απαριθμεί 30.564 κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011.

3.2 Νομοθετικό και Πλαίσιο

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην χώρα μας και πιο συγκεκριμένα αυτή των Δήμων ενώ ξεκινάει από πολύ παλιά από τα χρόνια της τουρκοκρατίας, δεν σημαίνει πως έχει μείνει ίδια και δεν έχει εξελιχθεί σε όλο αυτό το βάθος χρόνων που έχει περάσει. Πιο συγκεκριμένα, αν και οι Νόμοι με τις παραλλαγές τους είναι αρκετοί, εμείς θα εστιάσουμε στους πιο σημαντικούς που άφησαν ανεξίτηλο το στίγμα τους ακόμη και σήμερα. Μέσα από όλα αυτά τα Νομοσχέδια, η αυτονομία και η ανεξαρτησία των Δήμων και γενικότερα των Οργανισμών Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, επισφραγίστηκε και Συνταγματικά με το άρθρο 102 του Συντάγματος. Στη συνέχεια γίνεται λεπτομερής αναφορά στους Νόμους και στα Προγράμματα που συντέλεσαν σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργία των Ο.Τ.Α., όπως γνωρίζουμε εμείς στις μέρες μας.

3.2.1. Νόμος 12 της 30^{ης} Απριλίου 1822

Η πρώτη διαίρεση στην διοίκηση της τότε χώρας μας, έγινε την Πρωτοχρονιά του 1822. Πρόκειται για την περίοδο μετά την Ελληνική Επανάσταση, όπου και έπρεπε να φτιαχτούν τα θεμέλια για ένα νεοσύστατο ελληνικό κράτος. Μερικούς μήνες αργότερα η προσπάθεια επετεύχθη μέσα από την Α' Εθνοσυνέλευση με τον Νόμο 12 της 30^{ης} Απριλίου 1822, που έγινε γνωστός περί των οργανισμών των ελληνικών επαρχιών. Έτσι η ψήφιση του προσωρινού πολιτεύματος ήταν πλέον γεγονός. Ωστόσο σε αυτήν την φάση της ιστορίας και στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή, δεν γίνεται καμία αναφορά στις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις. Αντίθετα, ο παραπάνω Νόμος, διαίρεσε την Ελλάδα σε επαρχίες, τις επαρχίες σε αντεπαρχίες πρώτης και δεύτερης τάξης και αυτές με την σειρά τους σε κοινότητες. Σε κάθε κοινότητα υπήρχαν τρεις Δημογέροντες όπου ο ένας ορίζονταν ως πρόεδρος, καθώς και πολλά ακόμη πρόσωπα, όπως ο επιστάτης οικονομίας και ο συμβολαιογράφος, που βοηθούσαν στην ομαλότητα των διοικητικών αναγκών, καθώς και στην είσπραξη φόρων. Μεγάλο ενδιαφέρον αποτελεί το γεγονός πως τα παραπάνω άτομα δεν εκλέγονταν ούτε ψηφίζονταν από τους πολίτες, αλλά ανιχνεύονταν οι πιο ικανοί και χρήσιμοι της κάθε κοινότητας να εκτελέσουν τα καθήκοντα τους, διότι ο τότε στόχος της χώρας μας ήταν ένα ενωμένο δυνατό και μόνο

κράτος χωρίς εσωτερικές κόντρες. Το παράδοξο είναι ότι δυστυχώς ο συγκεκριμένος Νόμος ενώ είχε καλές και πολλές προοπτικές υιοθετώντας μάλιστα πολλά στοιχεία του αντίστοιχου γαλλικού Νόμου, δεν εφαρμόστηκε όπως θα έπρεπε, παρά μόνο στα Νησιά του Αιγαίου, αφήνοντας εκτός την υπόλοιπη Ελλάδα, δηλαδή την Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο (ο τότε γεωγραφικός χάρτης της Ελλάδος).

Η δυσλειτουργία του παραπάνω Νόμου, επέφερε διχόνοια στη χώρα μας, με συνέπεια να επέλθει και Β' Εθνοσυνέλευση. Μία Εθνοσυνέλευση που διήρκησε από την 29^η Μαρτίου 1823 έως την 18^η Απριλίου 1823 που είχε ως αποτέλεσμα πολλές αλλαγές, κρατώντας ωστόσο σταθερό τον αριθμό των επαρχιών σε 12. Τα σημαντικότερα στοιχεία της Β' Εθνοσυνέλευσης είναι ότι καταργείται ο όρος της κοινότητας και εισάγονται οι λέξεις χωριά και κωμοπόλεις. Επιπλέον κάθε επαρχία, αποτελείται από χωριά, κωμοπόλεις και την πρωτεύουσα της επαρχίας. Ενώ σε κάθε χωριό αντιστοιχεί από ένας Δημογέροντας ανά εκατό οικογένειες, φτάνοντας το πολύ έως τέσσερις Δημογέροντες σε κάθε χωριό, μεταβάλλοντας έτσι το πρότυπο της Α' Εθνοσυνέλευσης που όριζε για κάθε κοινότητα τρεις Δημογέροντες. Παράλληλα τονίζεται πλέον και ο τρόπος εκλογής των παραπάνω προσώπων, ο οποίος γίνεται μέσα από την Αρχή της Πλειοψηφίας με την προϋπόθεση συμμετοχής των 2/3 του πληθυσμού. Τέλος, καταργείται και η θέση του προέδρου των Δημογερόντων, οι οποίοι εξακολουθούν να είναι αυτοί που διοικούν τις κωμοπόλεις και υπακούουν στον έπαρχο.

Σημαντική παράλειψη θα αποτελούσε η μη αναφορά της Γ' Εθνοσυνέλευσης, η οποία έλαβε μέρος την 19^η Μαρτίου 1827 και κράτησε έως την 5^η Μαΐου 1827. Η ύπαρξη της συνδέεται και παρομοιάζεται άμεσα με το πρόσωπο του Ιωάννη Καποδίστρια, τον οποίο και ορίζουν ως κυβερνήτη της Ελλάδος για χρονικό διάστημα επτά ετών. Στην συγκεκριμένη Εθνοσυνέλευση το σημαντικότερο κομμάτι αποτελεί η αναθεώρηση του προσωρινού συντάγματος και ο ερχομός του Πολιτικού Συντάγματος της Ελλάδος (1^η Μαΐου 1827). Ένα Σύνταγμα που κατηγοριοποιεί τις εξουσίες σε εκτελεστική, δικαστική και νομοθετική, εγγυάται για την ελευθερία των ανθρώπων, καθώς και του τύπου και τάσσεται υπέρ των νόμων αλλά και την ίση αντιμετώπιση των ανθρώπων προς αυτούς. Παράλληλα, κατακρίνει μορφές βασανιστηρίων, δουλεμπορίας και συντελεί στην καταπολέμηση διαφόρων διακρίσεων, όπως φυλετικές και θρησκευτικές. Όσον αφορά την διοικητική διαίρεση του κράτους, αρχίζει σιγά σιγά να γίνεται λόγος για κάποιου είδους Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μαζί με το Πολιτικό Σύνταγμα, επέρχεται και ο Νόμος της εσωτερικής οργάνωσης της πολιτείας. Το ελληνικό κράτος, χωρίζεται σε μεγάλες περιφέρειες αποκαλούμενα ως «Θέματα», με επικεφαλή τους τον Διοικητή, ενώ τα θέματα με την σειρά τους διαιρούνται σε επαρχίες.

3.2.2 Νόμος 27^{ης} Δεκεμβρίου 1833 - Βασιλικό Διάταγμα

Ο όρος του Δήμου αρχίζει και αποκτά σάρκα και οστά, κάπου κατά το 1833. Μετά την δημιουργία του ελεύθερου κράτους μεσολαβούν κάποιες περίοδοι με την Ελλάδα να έχει στο τιμόνι της τον Όθωνα και αργότερα τον Γεώργιο Α. Πιο συγκεκριμένα με το Βασιλικό Διάταγμα και μέσα από τον Νόμο της 27^{ης} Δεκεμβρίου 1833, «περί συστάσεως των Δήμων», γίνεται ο διαχωρισμός βάση πληθυσμού και η κατηγοριοποίηση αυτών. Χωριά πλέον με 300 και παραπάνω κατοίκους, μετονομάζονται και γίνονται απευθείας Δήμοι. Ακολουθεί η οριοθέτηση των Δήμων, προσδιορίζοντας τους από διάφορα ποτάμια, βουνά και άλλου είδους φυσικά όρια, ενώ κάθε πολίτης του κράτους γίνεται μέλος του Δήμου μαζί με την οικογένεια του. Με την δημιουργία των Δήμων, εκτός από την κατάργηση των κοινοτήτων, επέρχεται η αυτονομία κάθε δημοτικής αρχής, αποτελούμενης από τους εκάστοτε Δημάρχους, παρόδρους, και Δημοτικά Συμβούλια. Σύμφωνα με όλα αυτά, δημιουργούνται στην χώρα μας 10 Νομοί, 42 επαρχίες και 457 Δήμοι, ο συγκεκριμένος Νόμος έρχεται για να αλλάξει πολλά στο τότε κράτος μας και να μείνει σχεδόν ολόκληρο αιώνα έως και το 1912.

3.2.3 Νόμος ΔΝΖ' του 1912

Με τον Νόμο ΔΝΖ' του 1912, περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων, έρχονται ξανά το προσκήνιο η δημιουργία των Κοινοτήτων όπως παλαιότερα. Στην Κυβέρνηση τότε βρισκόταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο οποίος και συνέβαλε στον διαχωρισμό των δύο βαθμών της αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα, η επαναδημιουργία των κοινοτήτων, είχε ως αποτέλεσμα την μείωση και την αποδυνάμωση των Δήμων. Σημαντικό κομμάτι αποτελεί το γεγονός, πως εκείνη την περίοδο είχαν συσταθεί 6000 νέες κοινότητες, οι οποίες λειτουργούσαν περισσότερο ως κέντρα εξυπηρέτησης, αφού μέσα στις αρμοδιότητες των Κοινοτήτων υπάγονταν περισσότερο γραφειοκρατικά ζητήματα, όπως έκδοση πιστοποιητικών και άλλων εγγράφων. Το κυριότερο και βασικότερο σημείο του Νόμου, είναι το γεγονός ότι όλες οι πρωτεύουσες των Νομών, καθώς και πόλεις με περισσότερους από 10000 κατοίκους γινόντουσαν αυτομάτως Δήμοι. Ενώ παράλληλα συνοικισμοί και χωριά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 300 κατοίκων και ύπαρξη Δημοτικού Σχολείου, γινόντουσαν Κοινότητες, οι

οποίες ήταν αρμόδιες για τοπικές υποθέσεις ανεξαρτήτως των Δήμων. Έτσι, όλα τα παραπάνω είχαν ως αποτέλεσμα για μεγάλο χρονικό διάστημα, σχεδόν ολόκληρο τον 20^ο αιώνα, την δημιουργία πολλών Δήμων και ακόμη πιο πολλών Κοινοτήτων. Χαρακτηριστικά είναι τα νούμερα, 457 Δήμοι και 5318 Κοινότητες. Γεγονός το οποίο άλλαξε σχετικά γρήγορα, εφόσον στην επίσημη απογραφή του 1928, η χώρα μας απαριθμεί 38 Νομούς, 141 Επαρχίες, 53 Δήμους και 4990 Κοινότητες.

3.2.4 Νόμος 2539/97 – Ιωάννης Καποδίστριας

Ο Νόμος 2539/97 ή αλλιώς πρόγραμμα Ιωάννη Καποδίστρια, αύξησε σημαντικά τον αριθμό των Δήμων, ενώ παράλληλα μείωσε τις κοινότητες στο ελάχιστο. Πιο συγκεκριμένα μέχρι και εκείνη την στιγμή υπήρχαν στην χώρα μας 457 Δήμοι και 5318 Κοινότητες, νούμερα που άλλαξαν ριζικά, καταμετρώντας πλέον 900 Δήμους και 133 Κοινότητες.

Στην πραγματικότητα, ο σκοπός του συγκεκριμένου σχεδίου, ήταν να δημιουργήσει πιο ισχυρούς Δήμους, γεγονός που συνέβη έως έναν βαθμό μέσα από την νέα διοικητική διαίρεση της χώρας, δηλαδή την ανασύσταση της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, καθώς και μέσα από διάφορες δημόσιες επενδύσεις.

Αν και ο όρος της Κοινότητας δεν υφίσταται πια, τα δημοτικά διαμερίσματα είναι αυτά που παίρνουν την θέση τους. Αυτή η κατάργηση τόσο των Κοινοτήτων, όσο και των επαρχιών, έρχεται σε αντίθεση με την δημιουργία και την σύσταση νέων Δήμων, κάτω από νέα ορισμένα κριτήρια.

Τα νέα κριτήρια, προκειμένου να δημιουργηθούν πιο ισχυροί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης αφορούσαν τον πληθυσμό του συγκριμένου μέρους, δηλαδή πόλεις ή πρωτεύουσες Νομών με περισσότερους από 10000 κατοίκους δημιουργούσαν έναν Δήμο. Ενώ παράλληλα συνοικισμοί με τουλάχιστον 1500 κατοίκους και οικονομική άνεση δημιουργούσαν μία Κοινότητα. Ακόμη είχαν να κάνουν με την μορφολογία του εδάφους αλλά και με το οδικό δίκτυο. Τέλος, η απόσταση μεταξύ δύο Ο.Τ.Α. δεν έπρεπε να είναι μικρότερη από το όριο που επέβλεπε ο Νόμος.

Δυστυχώς αυτή η συνένωση και ισχυροποίηση των Δήμων δεν οδήγησε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Πολλοί ήταν οι πολίτες οι οποίοι δεν είχαν εύκολη πρόσβαση στον Δήμο τους. Οι νέοι Ο.Τ.Α. με τις καινούργιες αρμοδιότητες έφεραν αντιδράσεις σε κάποιους

ανθρώπους και ιδιαίτερα σε κάποιους πιο φανατικούς με τον τόπο τους που δεν ήθελαν να συγχωνευτεί. Έτσι ο Νόμος 3539/97 να μεν καλυτερεύει τα πράγματα και την ισχύουσα κατάσταση, οδηγώντας μας έως το 2010 (πάντα υπήρχαν μικρές παραλλαγές κατά την διάρκεια όλων αυτών των χρόνων), ενώ από την άλλη, αδυνατεί να δημιουργήσει τόσο ισχυρούς Οργανισμούς, όπως στόχευε στην αρχή του σχεδίου.

3.2.5 Νόμος 3852/2010 – Σχέδιο Καλλικράτης

Το Σχέδιο Καλλικράτης, ήταν περίπου ίδιας φιλοσοφίας με το προηγούμενο πρόγραμμα, δηλαδή το πρόγραμμα Καποδίστρια. Στην πραγματικότητα και τα δύο προγράμματα στόχευαν σε λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους.

Το Σχέδιο Καλλικράτης ψηφίστηκε στην Ελληνική Βουλή τον Μάιο του 2010, ενώ η λειτουργία του τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2011. Η διεύρυνση των ορίων των Δήμων τόσο γεωγραφικά, όσο και πληθυσμιακά ήταν γεγονός. Η χώρα μας προβαίνει σε μία μεγάλη συγχώνευση των Δήμων μας και από τους 900 του προγράμματος Καποδίστρια, πλέον απαριθμεί 328 Δήμους.

Έντονες ήταν οι τότε αντιδράσεις των πολιτών, οι οποίοι με την βοήθεια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, βρίσκονταν σε πρώτο πλάνο με διαδηλώσεις και φωνές πηγαίνοντας κόντρα σε τέτοιες μεγάλες συγχωνεύσεις και σε πολλές καταργήσεις. Όλα αυτά οφείλονταν στο γεγονός πως δεν μιλούσαμε απλά και μόνο για τους Δήμους και όλους τους Ο.Τ.Α., αλλά το Σχέδιο μέσα αναφερόταν και σε καταργήσεις – κλείσιμο σχολείων καθώς και νοσοκομείων, πράγμα που δυστυχώς ή ευτυχώς συνέβη κιόλας.

Τα κριτήρια των νέων ενωμένων Δήμων, μεταξύ άλλων όριζαν την μη ύπαρξη Δήμου σε μέρη με λιγότερο από 25000 κατοίκους αν πρόκειται για τις περιοχές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, ενώ για την υπόλοιπη Ελλάδα δεν θα μπορούσε να συσταθεί Δήμος σε περιοχές με λιγότερο από 10000 κατοίκους. Εξαίρεση αυτών αποτελούν οι ορεινές περιοχές, για τις οποίες το όριο είναι στους 2000 κατοίκους, ενώ για τα νησιά μας ισχύει το καθεστώς του ενός Δήμου σε κάθε νησί, χωρίς φυσικά να συμπεριλαμβάνονται σε αυτά η Κρήτη και η Εύβοια.

Η παραπάνω αναδιοργάνωση της χώρας είχε ως στόχο την οικονομική ανάπτυξη στη χώρα μας και την καταλληλότερη αξιοποίηση των πόρων. Πράγματι, ιδρύθηκαν πολλές

επιτροπές όπως οικονομίας, εκτελεστικής και ποιότητας ζωής, οι οποίες ασχολούνταν με διάφορους τομείς που αποτελούσαν πλέον καθήκον και αρμοδιότητα του κάθε Δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

4.1 Ισολογισμός και Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Ο ισολογισμός ή αλλιώς οικονομική θέση μιας επιχείρησης/οντότητας και η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (Κ.Α.Χ.), πρόκειται για χρηματοοικονομικές αναφορές των επιχειρήσεων, που βοηθούν στην κατανόηση κάποιων γεγονότων μέσα σε αυτές. Μας δείχνουν αναλυτικά τι ανήκει στην επιχείρηση, καθώς και με τι τρόπο εκμεταλλεύεται κάποια από τα στοιχεία της. Είναι από τα πολυτιμότερα στοιχεία, ώστε να μπορέσουν να βοηθήσουν έναν αναλυτή ή έναν επενδυτή προκειμένου να οδηγηθεί σε αρκετά ασφαλή συμπεράσματα.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τον ισολογισμό μιας εταιρίας, αυτός γίνεται συνήθως στο τέλος κάθε έτους, δηλαδή στις 31 Δεκεμβρίου της εκάστοτε χρονιάς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν επιχειρήσεις οι οποίες σε διάστημα ενός έτους, παρουσιάζουν δύο φορές ισολογισμούς. Η πρώτη φορά αφορά την ημερομηνία που ειπώθηκε παραπάνω (31 Δεκεμβρίου), ενώ η δεύτερη φορά χωρίζει το οικονομικό έτος στη μέση και αυτή η ημερομηνία δεν είναι άλλη από την 30^η Ιουνίου.

Ο ισολογισμός στην ουσία μας αναφέρει και μας εμφανίζει τα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης ή μιας οικονομικής οντότητας (στην περίπτωση μας είναι ο Δήμος Γρεβενών), εκφρασμένα πάντα στην ίδια νομισματική μονάδα. Η βασική εξίσωση που διέπει τον ισολογισμό είναι ότι το Ενεργητικό πρέπει να ισούται με το Παθητικό ($E=Π$), ή αλλιώς το Ενεργητικό να ισούται με το Παθητικό και την Καθαρή Θέση ($E=Π+Κ.Θ.$) της επιχείρησης.

Με τον όρο Ενεργητικό, εννοούμε τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση, για την επίτευξη των στόχων της. Τέτοια στοιχεία είναι αυτά που ανήκουν στο πάγιο ενεργητικό (πχ ενσώματα, άυλα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης, συμμετοχές κλπ), αλλά και αυτά τα στοιχεία τα οποία ανήκουν στο κυκλοφορούν ενεργητικό (πχ αποθέματα, απαιτήσεις, χρεόγραφα, διαθέσιμα κλπ). Με τον όρο Παθητικό, εννοούμε το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τρίτους, οι οποίοι έχουν τα δικαιώματα τους πάνω στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης. Το Παθητικό με την σειρά του διακρίνεται στις μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Τέλος, όσον αφορά τον όρο της Καθαρής Θέσης, έχει να κάνει με τους φορείς της επιχείρησης. Στην καθαρή θέση μιας

οικονομικής οντότητας, συμπεριλαμβάνεται το κεφάλαιο της, τα αποθεματικά, διάφορα αποτελέσματα εις νέον και άλλα πολλά.

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, είναι μία οικονομική κατάσταση όπως άλλωστε και ο ισολογισμός, η οποία παρουσιάζεται συνήθως και αυτήν σε δωδεκάμηνη διάρκεια (την 31^η Δεκεμβρίου). Πιο αναλυτικά η Κ.Α.Χ. μας αναφέρει αν μία εταιρία έχει κέρδη ή ζημίες, πού οφείλονται αυτά και ποιο είναι το συγκεκριμένο ποσό των κερδών ή ζημιών. Εύκολα καταλαβαίνει κάποιος, ότι εάν τα έσοδα είναι περισσότερα από τα έξοδα, τότε έχουμε κέρδος σαν επιχείρηση. Ενώ στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν τα έξοδα υπερσχύουν των εσόδων, τότε η επιχείρηση μας έχει ζημία.

Πρακτικά η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, έχει μία συγκεκριμένη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουμε, προκειμένου να βρούμε τα αποτελέσματα στα οποία αναφερόμαστε. Έτσι το πρώτο βήμα που πρέπει να γίνει είναι από τον κύκλο εργασιών, ή αλλιώς τις πωλήσεις μιας επιχείρησης, να αφαιρεθεί το κόστος πωληθέντων, προκειμένου να βρεθεί το μικτό αποτέλεσμα της επιχείρησης (κέρδος ή ζημία). Στη συνέχεια από το μικτό αποτέλεσμα, προσθέτουμε τυχόν έσοδα και χρεωστικούς τόκους, ενώ παράλληλα αφαιρούμε διάφορα έξοδα και πιστωτικούς τόκους, για να καταλήξουμε στο αποτέλεσμα εκμετάλλευσης. Τέλος, στο παραπάνω ποσό αθροίζονται και αφαιρούνται διάφορα έσοδα και έξοδα αντίστοιχα, ώστε να φτάσουμε στα οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα. Διενεργώντας και προσθαφαιρώντας τις αποσβέσεις που έχει η κάθε επιχείρηση καταλήγουμε στα καθαρά αποτελέσματα χρήσης, προ φόρων.

Ο ισολογισμός καθώς και η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, είναι χρηματοοικονομικές αναφορές οι οποίες προβλέπονται βάση Νόμου στην Ελλάδα. Έτσι και στη δική μας περίπτωση, μέσα από τους ισολογισμούς και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως του Δήμου Γρεβενών θα αντλήσουμε στοιχεία προκειμένου να αναλύσουμε την θέση στην οποία βρίσκεται.

4.2 Αριθμοδείκτες

Η παραπάνω ανάλυση μιας επιχείρησης, γίνεται με την βοήθεια ορισμένων αριθμοδεικτών. Ένας αριθμοδείκτης στην ουσία αποτελεί έναν λόγο ή αλλιώς ένα κλάσμα, το οποίο μας δείχνει την πορεία της επιχείρησης. Έτσι προκειμένου να αναλύσουμε μία επιχείρηση θα

πρέπει να συγκρίνουμε πολλούς ίδιους αριθμοδείκτες μεταξύ όμοιων επιχειρήσεων, είτε αυτές ανήκουν στον ίδιο κλάδο, είτε σε κάποιον ανταγωνιστικό.

Τα στοιχεία που απαιτούνται για την εύρεση των αριθμοδεικτών, μπορούμε πολύ εύκολα να τα αντλήσουμε από τον ισολογισμό κυρίως μιας εταιρίας αλλά και από την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Στην πραγματικότητα ένας αριθμοδείκτης από μόνος του, δεν μπορεί να φανερώσει πολλά στοιχεία για την επιχείρηση που αναλύουμε. Έτσι θα πρέπει να υπάρξει ένα βάθος ανάλυσης προκειμένου τα στοιχεία να είναι αξιόπιστα και ορθά για να οδηγήσουν σε ένα βέβαιο αποτέλεσμα. Βάση όλων των παραπάνω, χωρίζουμε τους αριθμοδείκτες ή αλλιώς χρηματοοικονομικούς δείκτες σε τέσσερις κατηγορίες:

- a. Δείκτες Ρευστότητας
- b. Δείκτες Δραστηριότητας
- c. Δείκτες Χρέους ή Μόχλευσης
- d. Δείκτες Κερδοφορίας ή Αποδοτικότητας

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι τρεις πρώτοι παραπάνω δείκτες μετρούν τον κίνδυνο μιας οικονομικής οντότητας, ενώ ο τελευταίος, δηλαδή ο δείκτης της κερδοφορίας, μετράει την απόδοση.

Στη δική μας λοιπόν περίπτωση στη θέση μιας επιχείρησης, έχουμε τον Δήμο Γρεβενών τον οποίο και θα αναλύσουμε μέσα από ορισμένους αριθμοδείκτες και θα τους συγκρίνουμε με τους ίδιους δείκτες κάποιων άλλων μετέπειτα ετών.

4.3 Δείκτες Ρευστότητας

Στους δείκτες ρευστότητας, εντάσσονται ο δείκτης γενικής ρευστότητας, ο δείκτης άμεσης ρευστότητας και το καθαρό κεφάλαιο κίνησης. Στην πραγματικότητα οι τρεις παραπάνω δείκτες δείχνουν τον βαθμό και το πόσο καλά μπορεί μια επιχείρηση (στην περίπτωση μας Δήμος) να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της, και συγκεκριμένα στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

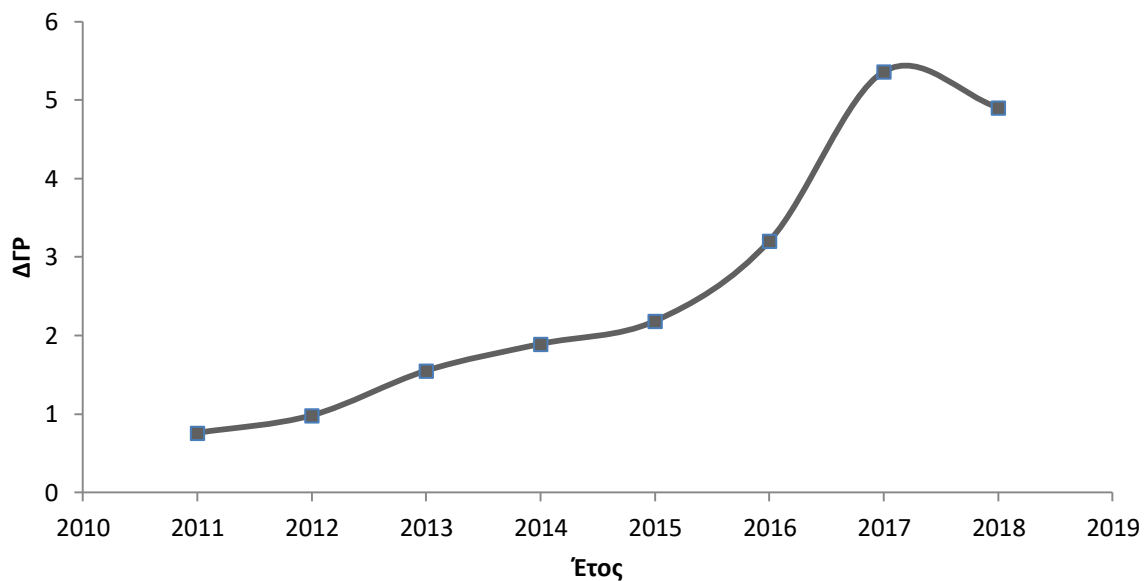
4.3.1 Γενικής Ρευστότητας

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας, δίνεται από το λόγο του κυκλοφορούντος ενεργητικού, προς τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Ο συγκεκριμένος δείκτης δηλαδή μας δείχνει σε τι βαθμό το κυκλοφορούν ενεργητικό καλύπτεται από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Γενικά ένας τέτοιος δείκτης κοντά ή και μεγαλύτερος του 2 αποτελεί πολύ καλό παράδειγμα επιχείρησης. Το μόνο αρνητικό του δείκτη βρίσκεται στο γεγονός ότι κάποια στοιχεία του ενεργητικού δεν είναι τόσο άμεσα ρευστοποιήσιμα, γι αυτό άλλωστε υπάρχει και ο δείκτης άμεσης ρευστότητας.

Ξεκινώντας λοιπόν να δουλεύουμε με τα στοιχεία του Δήμου Γρεβενών και χρησιμοποιώντας στοιχεία των ισολογισμών για τις χρονιές 2011 – 2018, καταλήγουμε στους παρακάτω Δείκτες Γενικής Ρευστότητας (ΔΓΡ) για κάθε έτος:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

ΔΓΡ (2011)	0,7578
ΔΓΡ (2012)	0,9806
ΔΓΡ (2013)	1,5496
ΔΓΡ (2014)	1,8902
ΔΓΡ (2015)	2,183
ΔΓΡ (2016)	3,2034
ΔΓΡ (2017)	5,3594
ΔΓΡ (2018)	4,9

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Παρατηρώντας τις παραπάνω τιμές καθώς και το διάγραμμα των δεικτών γενικής ρευστότητας, είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς ότι από την χρονιά 2015 και μετά η ρευστότητα του Δήμου Γρεβενών βρίσκεται πάνω από το 2 και είναι σε καλύτερη θέση από ότι τα προηγούμενα χρόνια. Συγκεκριμένα αυξάνεται με αύξοντα ρυθμό πλην της χρονιάς 2018, όπου και πάλι είναι σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα. Το έτος 2011, η τιμή του δείκτη παίρνει την χαμηλότερη τιμή και διαμορφώνεται στο 0,7578 ή αλλιώς 75,78 %, ποσοστό που καθορίζει τον βαθμό που κατέχουν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις στο σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Όσο ανεβαίνουμε σε έτη, ανεβαίνει και το συγκεκριμένο ποσοστό με το έτος 2017 να βρίσκεται στην κορυφή με δείκτη γενικής ρευστότητας μεγαλύτερου του 5!

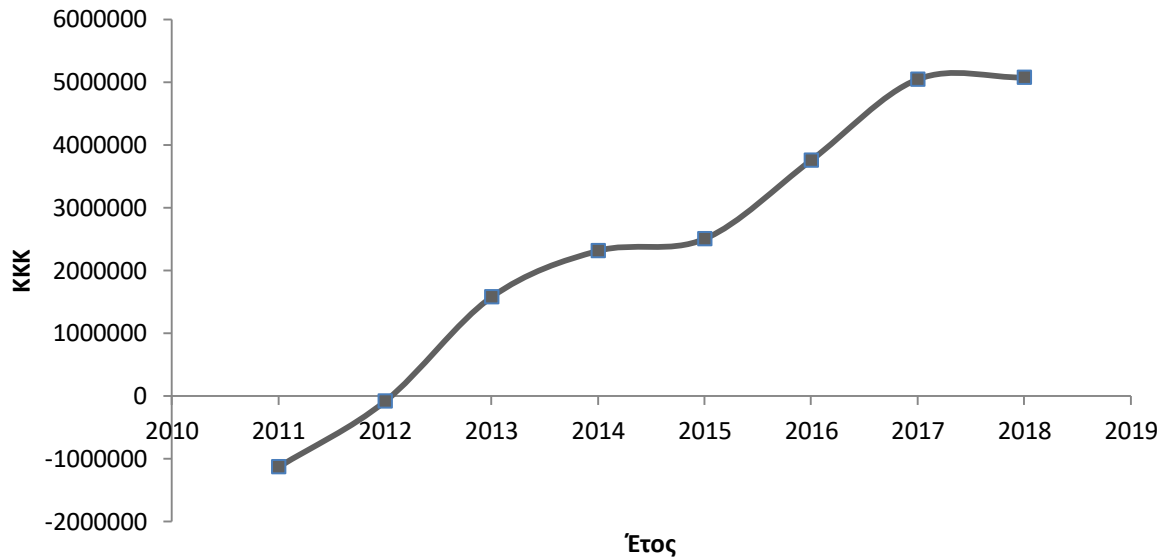
4.3.2 Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί, το καθαρό κεφάλαιο κίνησης ανήκει στους αριθμοδείκτες ρευστότητας και είναι αυτός που υπολογίζει την συνολική ρευστότητα σε μία επιχείρηση. Ο υπολογισμός του είναι ιδιαίτερα εύκολος, αφού χρησιμοποιούμε ακριβώς τα ίδια στοιχεία με

αυτά που χρησιμοποιήσαμε στον γενικό δείκτη ρευστότητας. Μόνο που στην συγκεκριμένη περίπτωση η χρήση τους γίνεται αφαιρετικά. Έτσι για να βρούμε το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης (ΚΚΚ) κάθε έτους για τον Δήμο Γρεβενών δεν έχουμε παρά να αφαιρέσουμε το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων από το σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού. Τα ποσά για κάθε έτος καθώς και το αντίστοιχο διάγραμμα διαμορφώνονται όπως φαίνεται στη συνέχεια:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

ΚΚΚ (2011)	-1.127.235,65
ΚΚΚ (2012)	-80.860,03
ΚΚΚ (2013)	1.579.511,74
ΚΚΚ (2014)	2.315.014,79
ΚΚΚ (2015)	2.505.004,37
ΚΚΚ (2016)	3.755.968,52
ΚΚΚ (2017)	5.045.133,52
ΚΚΚ (2018)	5.075.791,05

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ

Το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης, εκτός των άλλων μετρά την συνολική ρευστότητα μιας οικονομικής οντότητας. Στην ουσία είναι περισσότερο αποτελεσματικό να βλέπουμε το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης μιας εταιρίας σε μια σειρά ετών, παρά μεμονωμένα σε ένα

συγκεκριμένο έτος. Ένα θετικό αποτέλεσμα συνεπάγεται και μια καλή και υγιή επιχείρηση, καθώς θα έχει την δυνατότητα να αξιοποιήσει τα πολλά μετρητά της και να καλύψει τυχόν δάνεια και χρέη της. Τέτοια εικόνα στον Δήμο Γρεβενών παρουσιάζεται από το 2013 και έπειτα. Ενώ παράλληλα μεγαλύτερα θετικά ποσά δεν σημαίνει ότι αντικατοπτρίζουν μία καλύτερη θέση της οντότητας, αλλά μία εταιρία με ελάχιστες επενδύσεις και αρκετά μεγάλο αποθεματικό. Αντίθετα για τα έτη 2011 και 2012, για τα οποία το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης είναι κάτω του μηδενός, στην εταιρία συντρέχει σοβαρός κίνδυνος πτώχευσης. Πιο συγκεκριμένα ο Δήμος Γρεβενών χαρακτηρίζεται από πρόβλημα ρευστότητας, εφόσον οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του είναι μεγαλύτερες από το κυκλοφορούν ενεργητικό του.

4.4 Δείκτες Χρέους

Στους δείκτες χρέους, συμπεριλαμβάνονται μεταξύ του ομώνυμου δείκτη, ο δείκτης κεφαλαιακής μόχλευσης, ο δείκτης μακροπρόθεσμου δανεισμού προς ίδια κεφάλαια και ο δείκτης κάλυψης τόκων. Οι παραπάνω δείκτες δίνουν αρκετές πληροφορίες για μια επιχείρηση σχετικά με την στάση της απέναντι στους πιστωτές, την σχέση μεταξύ των κερδών και των ξένων κεφαλαίων καθώς και με τον έλεγχο των ιδιοκτητών. Γενικά οι δείκτες χρέους αφορούν τόσο την ίδια την διοίκηση, όσο και τους δανειστές της.

4.4.1 Δείκτης Χρέους

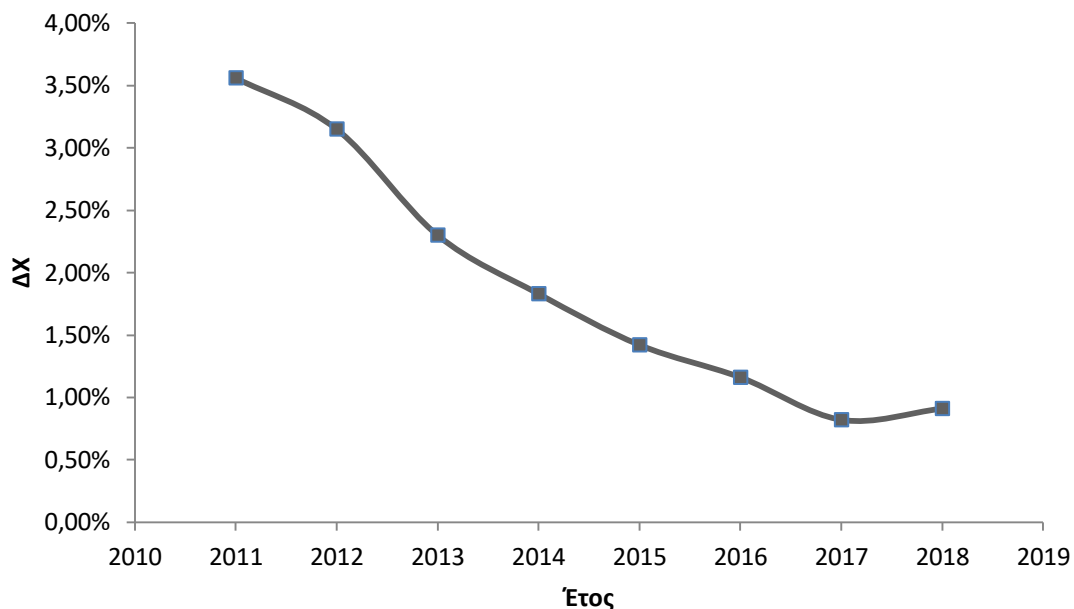
Ο δείκτης χρέους, υπολογίζεται στο σύνολο των υποχρεώσεων προς το σύνολο του ενεργητικού μιας επιχείρησης. Μετρά δηλαδή το ποσοστό του ενεργητικού που έχει χρηματοδοτηθεί με δανεικά και ξένα κεφάλαια.

Η τιμή του συγκεκριμένου δείκτη βρίσκεται στο διάστημα 0 έως 1. Μία τιμή ακριβώς στην μέση του διαστήματος, δηλαδή 0.5, θεωρείται πολύ καλή τιμή εφόσον η οικονομία στηρίζεται στο γεγονός ότι τα ίδια κεφάλαια πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσα με τα ξένα κεφάλαια. Στην περίπτωση μιας μικρότερης τιμής από 0.5 η επιχείρηση έχει την δυνατότητα δανεισμού και εξασφάλισης των πιστωτών. Τέλος, ένας δείκτης μεγαλύτερος του 0.5

φανερώνει περιορισμένη δανειοληπτική ικανότητα, εφόσον οι υποχρεώσεις της επιχείρησης καλύπτουν αρκετά μεγάλο μέρος του ενεργητικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΕΟΥΣ

ΔX (2011)	3,56%
ΔX (2012)	3,15%
ΔX (2013)	2,3%
ΔX (2014)	1,83%
ΔX (2015)	1,42%
ΔX (2016)	1,16%
ΔX (2017)	0,82%
ΔX (2018)	0,91%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΕΟΥΣ

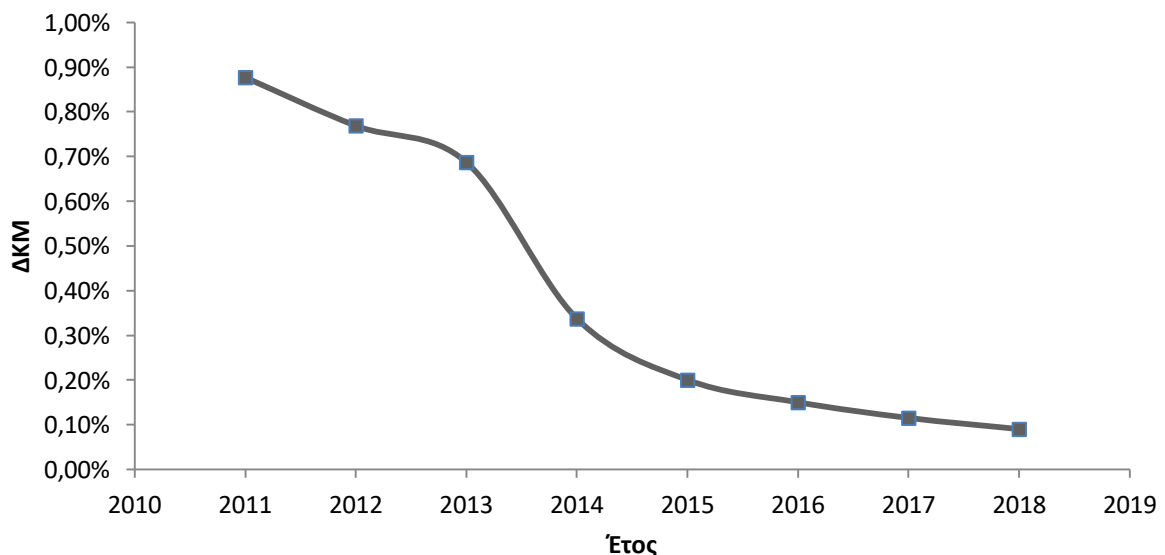
Στην περίπτωση του Δήμου Γρεβενών παρατηρούμε ότι ο δείκτης χρέους έχει μία πτωτική τάση σε όλα τα έτη, εκτός των δύο τελευταίων, αυτά δηλαδή του 2017-2018. Η τιμή του από το 3.56% του 2011, μειώνεται σταδιακά ως το 0.91% του 2018. Παρόλα αυτά η τιμές δεν ξεπερνούν το 0.5 δηλαδή το 50%, γεγονός που φανερώνει την δυνατότητα δανεισμού, καθώς και την εξασφάλιση των πιστωτών.

4.4.2 Δείκτης Κεφαλαιακής Μόχλευσης

Η αλλιώς δείκτης κεφαλαιοποίησης, μας φανερώνει το ποσοστό των συνολικών κεφαλαίων που προέρχονται από ξένα ή δανεικά κεφάλαια και υπολογίζεται ως κλάσμα, του οποίου αριθμητής είναι ο συνολικός δανεισμός και παρονομαστής, το άθροισμα του συνολικού δανεισμού και των ιδίων κεφαλαίων. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί ότι με το όρο συνολικό δανεισμό, εννοούμε τόσο τα μακροπρόθεσμα όσο και τα βραχυπρόθεσμα δάνεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ

ΔΚΜ (2011)	0,877%
ΔΚΜ (2012)	0,769%
ΔΚΜ (2013)	0,687%
ΔΚΜ (2014)	0,337%
ΔΚΜ (2015)	0,2%
ΔΚΜ (2016)	0,15%
ΔΚΜ (2017)	0,115%
ΔΚΜ (2018)	0,09%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ

Παρατηρώντας το παραπάνω διάγραμμα, αντιλαμβανόμαστε ότι ο δείκτης κεφαλαιακής μόχλευσης για τον Δήμο Γρεβενών είναι εξαιρετικά μικρός, ενώ όσο περνούν τα χρόνια μικραίνει ακόμη περισσότερο. Αυτό σημαίνει ότι το ποσοστό των κεφαλαίων που προέρχονται από ξένα κεφάλαια είναι μηδαμινό. Ξεκινάει από το 0.877% το 2011 και καταλήγει στο 0.09% το 2018, φανερώνοντας την πτωτική πορεία του δείκτη.

4.5 Δείκτες Κερδοφορίας ή Αποδοτικότητας

Στους δείκτες αποδοτικότητας ή αλλιώς κερδοφορίας, συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων το Μικτό Περιθώριο Κέρδους, το Λειτουργικό Περιθώριο Κέρδους, το Καθαρό Περιθώριο Κέρδους, η Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων (ROE – Return on Equity), η Απόδοση του Ενεργητικού (ROA – Return on Assets) και η Απόδοση επί των συνολικών απασχολούμενων κεφαλαίων (ROCE – Return on Capital Employed). Στη συνέχεια θα αναλύσουμε δύο δείκτες από αυτούς, τον ROA και τον ROE.

4.5.1 Απόδοση Ενεργητικού (ROA)

Την απόδοση ενεργητικού σε μία επιχείρηση την βρίσκουμε, εάν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη (αποτελέσματα) με το σύνολο του ενεργητικού. Αλλιώς μπορούμε να πολλαπλασιάσουμε την κυκλοφοριακή ταχύτητα μιας επιχείρησης με το καθαρό περιθώριο κέρδους της και έτσι θα οδηγηθούμε στο ίδιο αποτέλεσμα. Είναι φανερό πως όσο μεγαλύτερη είναι η απόδοση του ενεργητικού της επιχείρησης, τόσο καλύτερα αυτή λειτουργεί και συνεχίζει την πορεία της με λιγότερα προβλήματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ – ROA

ROA (2011)	-0,52%
ROA (2012)	-1,582%
ROA (2013)	-1,62%
ROA (2014)	-2,42%
ROA (2015)	-0,369%
ROA (2016)	-1,253%
ROA (2017)	-0,901%
ROA (2018)	-1.924%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ – ROA

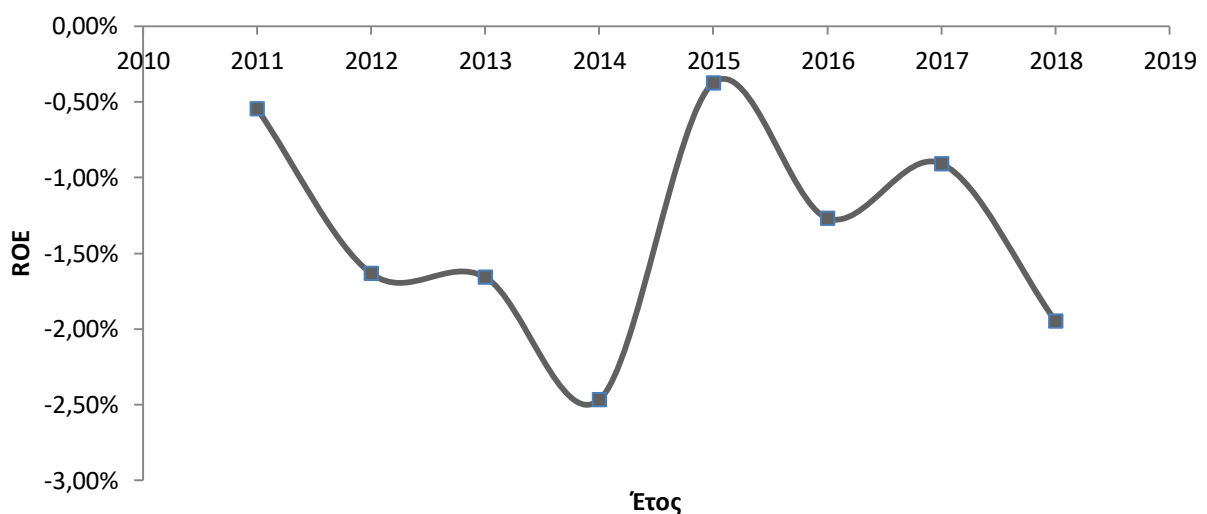
Δυστυχώς στην περίπτωση μας, δηλαδή στην περίπτωση του δήμου Γρεβενών, τα καθαρά αποτελέσματα δεν είναι κέρδη αλλά ζημίες σε όλα τα έτη από το 2011 έως το 2018. Έτσι η απόδοση του ενεργητικού θα κυμαίνεται σε αρκετά αρνητικά επίπεδα με το έτος 2014 να κατέχει αυτήν την αρνητική πρωτιά, όπως φαίνεται ξεκάθαρα και από το διάγραμμα μας, αλλά και παραπάνω από τα αντίστοιχα νούμερα στον πίνακα. Παρά το γεγονός ότι η απόδοση του ενεργητικού του Δήμου δεν έχει μία σταθερή πορεία, (την μία χρονιά αυξάνεται και την άλλη μειώνεται), το γεγονός ότι ποτέ δεν παίρνει μία θετική τιμή και παραμένει υπό του μηδενός παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα στο Δήμο.

4.5.2 Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων, υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη ή ζημίες με τα ίδια κεφάλαια. Τέτοιου είδους αποδόσεις συνήθως αφορούν διάφορους επενδυτές που ψάχνουν για καλές – υψηλές αποδόσεις προκειμένου να είναι επικερδείς οι επενδύσεις τους. Επιπλέον, ο παραπάνω δείκτης μπορεί να προκύψει ένα πολλαπλασιάσουμε το περιθώριο κέρδους με την εκμετάλλευση ενεργητικού και αυτό το γινόμενο στη συνέχεια με τον βαθμό χρηματοοικονομικής μόχλευσης. Σημαντική παράληψη θα αποτελούσε η μη αναφορά ότι όσο μεγαλύτερη μόχλευση έχουμε, τόσο μεγαλύτερος κίνδυνος δημιουργείται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ – ROE

ROE (2011)	-0,546%
ROE (2012)	-1,633%
ROE (2013)	-1,658%
ROE (2014)	-2,467%
ROE (2015)	-0,375%
ROE (2016)	-1,269%
ROE (2017)	-0,909%
ROE (2018)	-1.948%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ – ROE

Όπως στην προηγούμενη περίπτωση με την απόδοση του ενεργητικού έτσι και τώρα, παρατηρούμε την απόδοση ιδίων κεφαλαίων να παίρνει μόνο αρνητικές τιμές, γεγονός ιδιαίτερα αρνητικό για τον Δήμο μας. Η χειρότερη απόδοση καταγράφεται το 2014 από τον Δήμο Γρεβενών, ενώ αριθμητικά αυτό σημαίνει ότι παρατηρούμε μια αρνητική απόδοση κοντά στο -2.5%.

Εκτός των παραπάνω υπολογισμών, θα αποτελούσε σημαντική έλλειψη η μη αναφορά των εσόδων του Δήμου Γρεβενών, καθώς και η προέλευση τους. Το γεγονός ότι ένας Δήμος δεν αποτελεί κερδοσκοπική επιχείρηση δεν συνεπάγεται και την μη ύπαρξη εσόδων σε αυτόν. Στην πραγματικότητα, οι εισροές εσόδων προς τον Δήμο Γρεβενών είναι ουκ ολίγες, όπως θα διαπιστώσουμε αναλυτικότερα στη συνέχεια, αφού οι πηγές εσόδων δεν αποτελούνται μόνο από Δημοτικά Τέλη και από τακτικές επιχορηγήσεις, καθώς και από διάφορα επενδυτικά προγράμματα, στα οποία εντάσσεται ο εκάστοτε Δήμος. Πιο συγκεκριμένα έχουμε:

- Μηνιαία τακτική ενίσχυση από το Υπουργείο Εσωτερικών ανάλογη με τον πληθυσμό και την έκταση του κάθε Δήμου, αλλά και της γεωγραφικής του θέσης (ορεινός Δήμος ή πεδινός Δήμος).
- Δημοτικά τέλη (εβδομαδιαίας) λαϊκής αγοράς, ετήσιας εμποροπανήγυρης, τέλη χρήσης πεζοδρομίων και πλατειών και τέλη ενταφιασμού.
- Μισθώματα αστικών ακινήτων (πχ καταστήματα), αγροτικών ακινήτων και δημοτικού δάσους ιδιοκτησίας του Δήμου Γρεβενών.
- Πρόστιμα από παραβάσεις Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.).
- Τέλη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (πχ γεννήτριες, υδροηλεκτρικά) και τέλη διαφήμισης.
- Χρηματοδοτήσεις από διάφορα επενδυτικά προγράμματα, όπως της «Συλλογικής Απόφασης Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.» τεσσάρων δόσεων, του ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ 1 και ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ 2 και της Κατανομής φόρου Ζύθου (μία φορά το χρόνο).

4.6 Απολογισμοί και Συναφείς Δείκτες

Την ίδια σημαντικότητα με τους παραπάνω οικονομικούς αριθμοδείκτες, παρουσιάζουν και οι δείκτες που βασίζονται στα έσοδα και στα έξοδα της επιχείρησης ή του Δήμου. Τα συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία συλλέγονται και αναλύονται από τους απολογισμούς της εκάστοτε επιχείρησης.

Ο απολογισμός σε έναν Δήμο ή μια Κοινότητα αποτελεί σημαντικό οικονομικό στοιχείο, εφόσον εκεί αναλύονται όλα τα έσοδα καθώς και τα έξοδα του / της. Σύμφωνα με τον κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, μία φορά τον χρόνο γίνεται ο απολογισμός πεπραγμένων της Δημοτικής Αρχής, σε δημόσια συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, όπου μπορεί ο κάθε πολίτης – δημότης να εκφέρει την γνώμη του και τις παρατηρήσεις του.

Ο απολογισμός είναι η κατάσταση που κατηγοριοποιεί τα έσοδα και τα έξοδα και τα αναλύει. Μέσα από αυτόν μπορούμε να βρούμε πολλούς αριθμοδείκτες οι οποίοι φανερώνουν την κατάσταση ενός Δήμου και με αριθμούς. Τέτοιοι δείκτες είναι ο δείκτης κάλυψης κόστους μισθοδοσίας προσωπικού, ο δείκτης αυτονομία, αστάθειας, εξάρτησης, ανεξαρτησίας, λειτουργικής αυτονομίας, λειτουργικών δαπανών, καθώς και οι δείκτες επενδύσεων, υποχρεώσεων, απαιτήσεων και αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων.

Στη δική μας περίπτωση, δηλαδή του Δήμου Γρεβενών, λόγω του ότι η χρηματοοικονομική ανάλυση μας βασίζεται σε μία σειρά πολλών ετών (2011-2018), δεν κατέστη δυνατή η αναλυτική συλλογή των απολογισμών, εξαιτίας του μεγάλου όγκου. Γι αυτό λοιπόν συλλέχθηκαν οι γενικές ανακεφαλαιώσεις των απολογισμών κάθε έτους, ώστε αυτό να μας οδηγήσει στην εύρεση του δείκτη αυτονομίας, του δείκτη αστάθειας και του δείκτη απαιτήσεων όπως παρουσιάζονται στη συνέχεια.

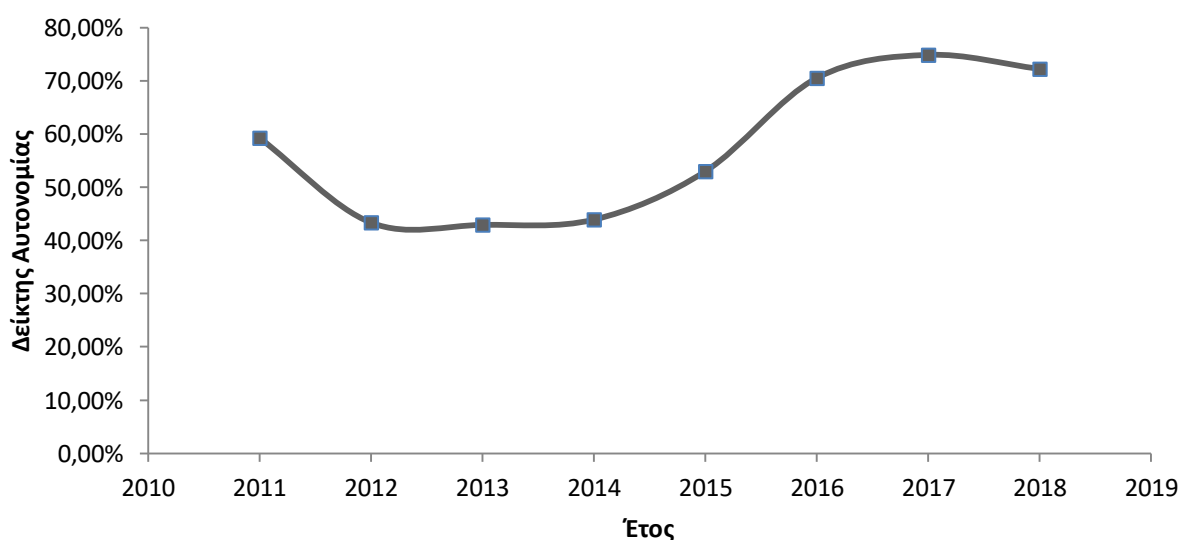
4.6.1 Δείκτης Αυτονομίας

Ο δείκτης αυτονομίας προκύπτει μετά από την διαίρεση των συνολικών τακτικών εσόδων με τα συνολικά έσοδα. Στην ουσία μας παρουσιάζει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο ολόκληρων των εσόδων του Δήμου. Όταν το συγκεκριμένο ποσοστό είναι μεγάλο, συνεπάγεται την αυτοδυναμία του Δήμου, ενώ το αντίθετο συμβαίνει όταν το ποσοστό είναι μικρό, αφού σε εκείνη την περίπτωση ο Δήμος δεν είναι και τόσο ανεξάρτητος.

Ουσιαστικά η αυτονομία του Δήμου παρομοιάζεται με έναν δυνατό Δήμο με κύρια πηγή εσόδων τα τακτικά του έσοδα, που τις περισσότερες φορές όπως και να έχει αποτελούν προβλέψιμες πηγές εσόδων, οδηγώντας τον σε έναν καλύτερο σχεδιασμό και προγραμματισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

Δ. Αυτονομίας (2011)	59,24%
Δ. Αυτονομίας (2012)	43,35%
Δ. Αυτονομίας (2013)	42,93%
Δ. Αυτονομίας (2014)	43,91%
Δ. Αυτονομίας (2015)	52,97%
Δ. Αυτονομίας (2016)	70,49%
Δ. Αυτονομίας (2017)	74,84%
Δ. Αυτονομίας (2018)	72,21%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

Παρατηρώντας το παραπάνω σχεδιάγραμμα, αλλά και τις αντίστοιχες τιμές στους άξονες, καταλαβαίνουμε ότι ο Δήμος Γρεβενών μαζί με τον δείκτη αυτονομίας του, κυμαίνονται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα. Συγκεκριμένα το 2017 ο Δήμος παίρνει την μεγαλύτερη του τιμή με ποσοστό 74,84%, που σημαίνει ότι από το σύνολο των εσόδων του, το 74,84% αποτελούν

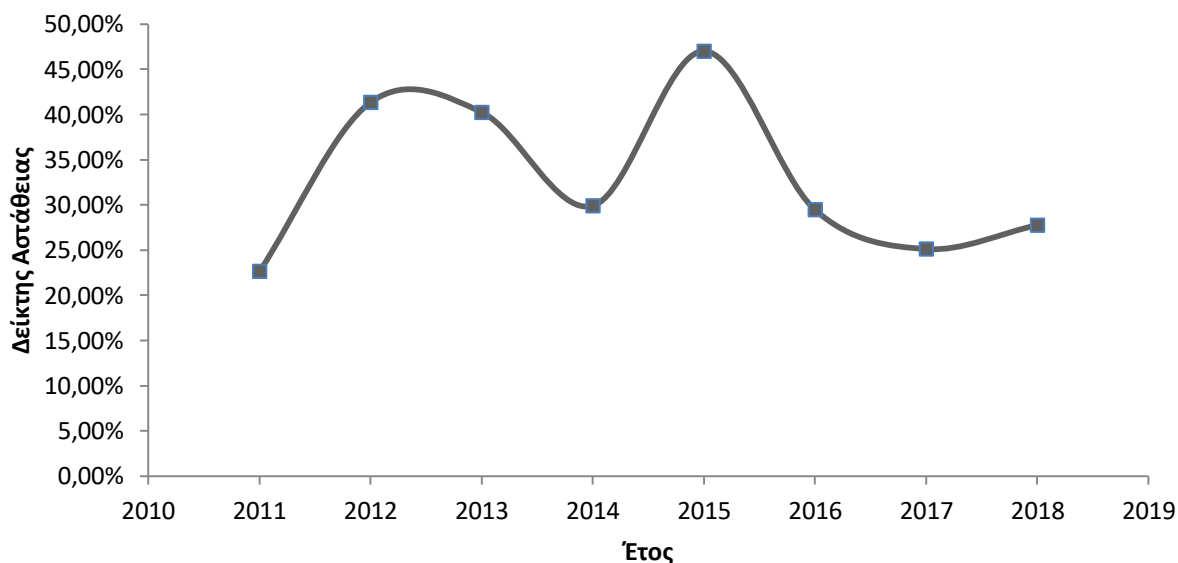
τακτικά έσοδα, δηλαδή προβλέψιμες εισροές για τον Δήμο. Η χαμηλότερη τιμή του δείκτη αυτονομίας εμφανίζεται το 2013 με ποσοστό 42,93%, γεγονός που σημαίνει ότι στα συνολικά έσοδα, ούτε τα μισά (50%) δεν αποτελούνταν από τακτικά έσοδα, αυτό θα μπορούσε να έχει στη συνέχεια έναν όχι και τόσο καλό προγραμματισμό του Δήμου. Παρόλα αυτά στη συνέχεια των επόμενων ετών διακρίνεται μία ομαλή αύξηση του συγκεκριμένου δείκτη με μεγάλα ποσοστά αυτονομίας και αυτοδυναμίας, σε αντίθεση με τα πρώτα χρόνια που κυριαρχούσαν μικρότερα.

4.6.2 Δείκτης Αστάθειας

Ο δείκτης αστάθειας μας δείχνει το ποσοστό των έκτακτων εσόδων ενός Δήμου, σε σχέση με τα συνολικά του έσοδα. Ο τύπος δηλαδή που ορίζει τον δείκτη αστάθειας δεν είναι άλλος από ένα κλάσμα, του οποίου αριθμητής είναι τα συνολικά έκτακτα έσοδα και παρονομαστής το σύνολο των εσόδων. Όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο πιο μεγάλη είναι η εξάρτηση του από προβλέψιμες – ελεγχόμενες εισροές, δηλαδή υπάρχει μεγάλη δυνατότητα προγραμματισμού και αυτοδυναμίας. Εύκολα γίνεται αντιληπτό πως οτιδήποτε έκτακτο σε μία επιχείρηση αλλά και σε έναν Δήμο μπορεί να αποφέρει ζημιογόνες καταστάσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ

Δ. Αστάθειας (2011)	22,68%
Δ. Αστάθειας (2012)	41,37%
Δ. Αστάθειας (2013)	40,26%
Δ. Αστάθειας (2014)	29,93%
Δ. Αστάθειας (2015)	47,02%
Δ. Αστάθειας (2016)	29,50%
Δ. Αστάθειας (2017)	25,15%
Δ. Αστάθειας (2018)	27,78%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα και σχεδιάγραμμα, ο δείκτης αστάθειας του Δήμου Γρεβενών παρουσιάζεται ιδιαίτερα ασταθής. Σε βάθος χρόνου οκτώ ετών τα ποσοστά του και η καμπύλη αυξομειώνεται αρκετές φορές, με αποτέλεσμα να μη μπορούμε να βγάλουμε ασφαλή και σίγουρα συμπεράσματα, καθώς και προβλέψεις για την τιμή του δείκτη στο μέλλον. Το σίγουρο είναι ότι την χρονιά του 2011 η τιμή βρισκόταν στο χαμηλότερο επίπεδο με ποσοστό 22,68% που σημαίνει ότι τότε ο Δήμος δεν εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων. Αντίθετα μία τετραετία αργότερα δηλαδή το έτος 2015, η τιμή του δείκτη έλαβε το υψηλότερο ποσοστό στα χρονικά του Δήμου με τιμή 47,02%, που σημαίνει ότι σχεδόν το μισό ποσό των συνολικών εσόδων, εκείνο το έτος, προέρχονταν από έκτακτα έσοδα.

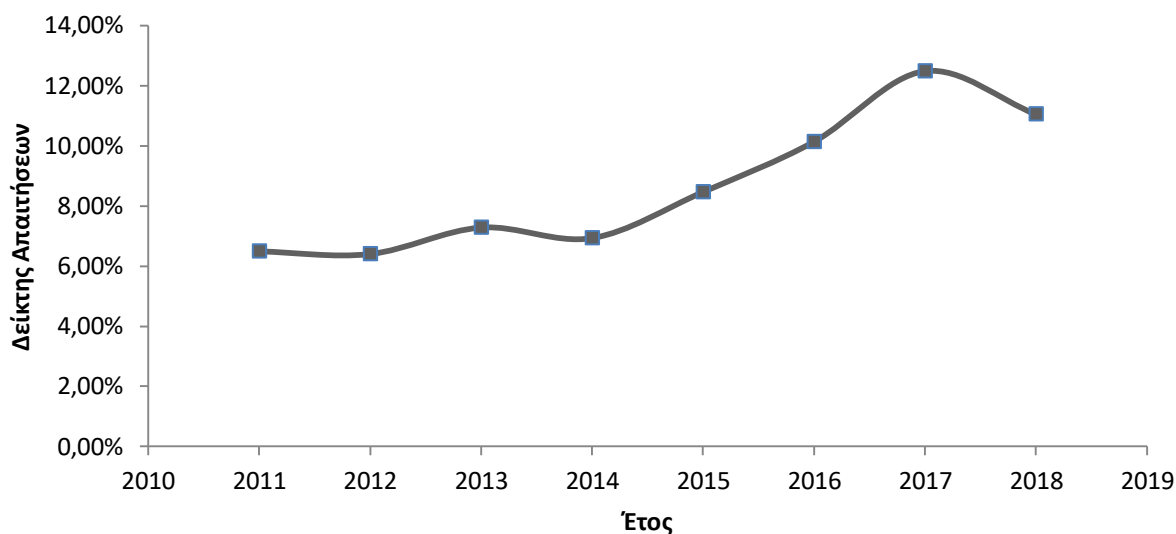
4.6.3 Δείκτης Απαιτήσεων

Ο Δείκτης Απαιτήσεων μας δείχνει το ποσοστό των ανείσπρακτων εσόδων, δηλαδή τα εισπρακτέα υπόλοιπα, ως προς το σύνολο των συνολικών εσόδων, δηλαδή των εσόδων που εισπράχθηκαν από τον Δήμο ή την επιχείρηση. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό του δείκτη,

τόσο περισσότερες είναι οι απαιτήσεις από τρίτους και άρα η συγκεκριμένη οικονομική οντότητα εμφανίζει αδυναμία είσπραξης των εσόδων της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Δ. Απαιτήσεων (2011)	6,50%
Δ. Απαιτήσεων (2012)	6,41%
Δ. Απαιτήσεων (2013)	7,29%
Δ. Απαιτήσεων (2014)	6,94%
Δ. Απαιτήσεων (2015)	8,47%
Δ. Απαιτήσεων (2016)	10,14%
Δ. Απαιτήσεων (2017)	12,49%
Δ. Απαιτήσεων (2018)	11,06%

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Στη περίπτωση του Δήμου Γρεβενών, παρατηρούμε ότι ο δείκτης των απαιτήσεων κυμαίνεται μεταξύ του διαστήματος 6,41% και 12,49%. Γίνεται αντιληπτό ότι όσο πλησιάζουμε στο σήμερα (2020), έχει μία ανοδική πορεία, γεγονός που αντικατοπτρίζει τις ολοένα και μεγαλύτερες απαιτήσεις του Δήμου Γρεβενών από τρίτα πρόσωπα και την έλλειψη εισπρακτικής δυνατότητας των ιδίων εσόδων της από τους παραπάνω

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

5.1 Γενικά περί ελέγχου

Όπως σε κάθε επιχείρηση και σε κάθε οργανισμό, έτσι και στους Δήμους της χώρας μας ο εξωτερικός έλεγχος από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές είναι υποχρεωτικός.

Το καθήκον του ορκωτού ελεγκτή είναι να ελέγχει τα οικονομικά στοιχεία και τις οικονομικές καταστάσεις του Δήμου, όπως για παράδειγμα τον ισολογισμό κάθε έτους, την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, αλλά και να παρακολουθεί το σχετικό προσάρτημα. Σκοπός του εξωτερικού ελεγκτή είναι να διενεργήσει τον έλεγχο του, σύμφωνα πάντα με υπακοή στα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (Δ.Π.Ε.), προκειμένου να εντοπίσει τυχόν λάθη που συνέβησαν στον Οργανισμό, είτε επίτηδες, είτε κατά λάθος. Πρέπει δηλαδή με όλα τα μέσα που διαθέτει στα χέρια του να εντοπίσει τυχόν απάτες, αλλά και οτιδήποτε άλλο τον προβληματίζει και να το αναφέρει αργότερα στην έκθεση του.

Προχωρώντας στο στάδιο του ελέγχου ο ορκωτός μπορεί να ζητήσει εξωτερικές επιβεβαιώσεις για τυχόν ζητήματα που τον απασχολούν, όπως διάφορες αποδείξεις και πειστήρια. Έχει ακόμη και το δικαίωμα να καλέσει οποιονδήποτε ειδήμων – ειδικό (στο επάγγελμα), ώστε να επιβεβαιωθεί και να αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα τεκμήρια.

Τέλος το μόνο σίγουρο είναι ότι για να συντάξει την έκθεση του, κάθε ορκωτός λογιστής ελεγκτής θα πρέπει να έχει αντλήσει όλες τις πληροφορίες της εκάστοτε επιχείρησης και να έχει ψάξει εξονυχιστικά οτιδήποτε που του προκαλεί την παραμικρή υποψία.

Παρακάτω, θα αναλυθούν μερικά από τα σημαντικότερα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, τα οποία ακολουθούνται κατά γράμμα από όλους όσους ασχολούνται με τον έλεγχο. Θα αναφερθούν οι γενικές αρχές και ευθύνες του ορκωτού, η εκτίμηση των κινδύνων, τα ελεγκτικά τεκμήρια, η χρησιμοποίηση εργασίας από τρίτους και η μορφή της αναφοράς του ελέγχου σε συνδυασμό με την γνώμη του ορκωτού ελεγκτή.

5.1.1 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου

Με τον όρο Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (Δ.Π.Ε.), εννοούμε ένα ελεγκτικό πλαίσιο μέσα από το οποίο ορίζονται οι αρχές και οι διαδικασίες του ελέγχου μιας οικονομικής οντότητας. Σημαντικός είναι ο ρόλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC), που μέσα από το Συμβούλιο Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (IAASB), εκδίδει τα ΔΠΕ.

Στόχος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών, η οποία ιδρύθηκε το 1977 στην Γερμανία, είναι να ισχυροποιήσει το επάγγελμα του ορκωτού ελεγκτή σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί κυρίως μέσα από την δημιουργία υψηλής ποιότητας προτύπων, επικοινωνίας διάφορων σχετικών ενώσεων που είναι ειδικές πάνω στο αντικείμενο και συνεργασία με οποιονδήποτε άλλο οργανισμό ο οποίος μπορεί να φανεί χρήσιμος.

Στη χώρα μας, την Ελλάδα, η προσαρμογή των παραπάνω προτύπων γίνεται αρκετά χρόνια μετά. Συγκεκριμένα το 2004 με απόφαση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), γίνεται υποχρεωτική η εφαρμογή των Ελληνικών Προτύπων. Μετά από λίγα χρόνια, το 2008, μέσα από νόμο πλέον έχουμε την υποχρεωτική εφαρμογή των προτύπων. Ανάλογα αυτήν την φορά με την φύση τους, εκτελούνται από τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου, τα Διεθνή Πρότυπα Επισκόπησης και τα Διεθνή Πρότυπα Συναφών Εργασιών.

Από την 15^η Δεκεμβρίου του 2009 και μετά έχουμε την εφαρμογή των Αποσαφηνισμένων Διεθνών Προτύπων Ελέγχου πάνω σε οικονομικές καταστάσεις. Αυτό σημαίνει ότι και στην συγκεκριμένη περίπτωση του Δήμου Γρεβενών, ο έλεγχος γίνεται βάση των αποσαφηνισμένων προτύπων, (χρονιές 2011-2018), τα οποία είχαν ως κύριο στόχο ένα δυνατότερο περίγραμμα με εισαγωγή, γενικούς στόχους του ελεγκτή, ορισμούς, απαιτήσεις, εφαρμογές καθώς και επεξηγηματικό υλικό, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Με την βοήθεια του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ), επιτεύχθηκε η παραπάνω μετάφραση των αποσαφηνισμένων προτύπων στην ελληνική γλώσσα, ώστε να υπάρχει η πλήρης κατανόηση τους από όλους.

Τα ΔΠΕ, θα μπορούσε να πει κανείς ότι χωρίζουν το κομμάτι του ελέγχου μιας επιχείρησης σε τρία βασικά στάδια. Στο πρώτο στάδιο βρίσκεται η εκτίμηση των κινδύνων, κατά το οποίο ο ελεγκτής πρέπει να εντοπίσει τυχόν κινδύνους και να αξιολογήσει την σημαντικότητά τους. Στο δεύτερο στάδιο συναντούμε την αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων, δηλαδή πως θα τους αντιμετωπίσουμε και ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθήσουμε. Ενώ στο τρίτο και τελευταίο στάδιο έχουμε την αναφορά. Σε αυτό το

σημείο, ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής, διατυπώνει την έκθεση του, βάση των ελεγκτικών τεκμηρίων που μπόρεσε να συγκεντρώσει και οδηγείται σε αντίστοιχα συμπεράσματα για την εκάστοτε επιχείρηση.

5.2 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 200

Βάση όλων των παραπάνω, ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής και ο έλεγχος του πρέπει να διέπονται από πέντε θεμελιώδεις αρχές επαγγελματικής δεοντολογίας. Με άλλα λόγια ο κώδικας δεοντολογίας της IFAC, βάση του οποίου οφείλει να διενεργεί τον έλεγχο ορκωτός, περιλαμβάνει τις παρακάτω αρχές:

- Ακεραιότητα
- Αντικειμενικότητα
- Επαγγελματική επάρκεια και επιμέλεια
- Εχεμύθεια
- Επαγγελματική συμπεριφορά

Εκτός των άλλων ο ορκωτός ελεγκτής, θα πρέπει να διαθέτει και επαγγελματικό σκεπτικισμό, προκειμένου να αντιδρά σε τυχόν περιπτώσεις, όπου υπάρχουν βάσιμες υποψίες αμφισβήτησης και διαστρέβλωσης εγγράφων. Οι πληροφορίες του θα πρέπει να στηρίζονται σε σημαντικά αποδεικτικά γεγονότα, ώστε να μη προκύψει εσφαλμένη γνώμη του ελεγκτή. Ακόμη ο κίνδυνος θα πρέπει να ελαχιστοποιείται όσο γίνεται χωρίς αυτό α υπερβαίνει το ποσοστό του 5%. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον κίνδυνο μπορεί να τον διακρίνει κανείς σε τρεις μορφές, στον ενδογενή, στον κίνδυνο δικλίδων ασφαλείας και στον κίνδυνο εντοπισμού. Συνιστώσες του ελεγκτικού κινδύνου ωστόσο μπορεί να αποτελούν οι ισολογισμοί και γενικότερα οι οικονομικές καταστάσεις με σημαντικά σφάλματα και παραλείψεις, καθώς και η απροσεξία του ελεγκτή και η καθοδήγηση στον μη εντοπισμού τους σφάλματος.

5.3 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 220

Στο συγκεκριμένο ΔΠΕ, γίνεται λόγος για τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης, τα οποία αργότερα θα οδηγήσουν στην έκθεση του ελεγκτή και πως αυτήν πρέπει να συνάδει και να είναι αντάξια όλων των στοιχείων που βρέθηκαν στην οικονομική οντότητα και όχι μόνο.

Τα λιγότερο έμπειρα μέλη της ελεγκτικής ομάδας, καθοδηγούνται και είναι υπό την επίβλεψη των πιο έμπειρων μελών προκειμένου να αποφευχθούν διάφορα λάθη. Ακόμη, θα πρέπει να είναι όλα σύμφωνα με τα ελεγκτικά πρότυπα, να εξετάζονται διάφορα σημαντικά θέματα αν υπάρχουν, ο χρόνος και φύση της εκτελεσθείσας εργασίας θα πρέπει να είναι εντός ορίων, ενώ τέλος θα πρέπει η ελεγκτική ομάδα να λαμβάνει υπόψη όλα τα συμπεράσματα που προκύπτουν, ώστε στη συνέχεια να οδηγηθεί σε μια κατάλληλη τεκμηριωμένη έκθεση.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός πως ότι και αν καταγραφεί από την ελεγκτική ομάδα και τα μέλη της, είτε αυτό είναι σωστό είτε λάθος, την ευθύνη φέρει αναγκαστικά ο αρμόδιος ελεγκτής, αφού είναι υπεύθυνος στο να διενεργηθείσα σωστά η εκτελεσθείσα εργασία, πριν την έκθεση του. Για να πραγματοποιηθούν όλα αυτά, ο ελεγκτής οφείλει να επεμβαίνει σε σοβαρά και δύσκολα – αμφίροπα ζητήματα που συναντάει η ελεγκτική του ομάδα, καθώς επίσης και να είναι ικανοποιημένος από την δουλειά της ομάδας του, όσον αφορά τα προκύπτοντα συμπεράσματα, τη φύση τους και τον χρόνο τους.

Πολλές φορές ωστόσο, ιδιαίτερα σε εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, είναι απαραίτητη η επισκόπηση δικλίδων ποιότητας ελέγχου. Έτσι ο ελεγκτής διαπιστώνει κατά πόσο η επιχείρηση έχει αναθέσει την επισκόπηση σε κάποιον αρμόδιο, προκειμένου να συζητήσει μαζί του σημαντικά θέματα που εντοπίστηκαν, αλλά και να μην προβεί στην διενέργεια της έκθεσης του προτού γίνει και εκτελεστεί ολοκληρωτικά η επισκόπηση δικλίδων ποιότητας ελέγχου από τον αρμόδιο της επιχείρησης.

Μετά από αρκετούς ελέγχους και διάφορες απόψεις, είναι λογικό να προκύψουν κάποιες φορές διαφορές γνώμης, μεταξύ του ανθρώπου που διενεργεί την επισκόπηση και του αρμόδιου ελεγκτή. Σε αυτήν την περίπτωση, όλα τα μέλη της ελεγκτικής ομάδας οφείλουν να ακολουθήσουν την πολιτική που χαράζει η εταιρία τους και να προχωρήσουν στην αντιμετώπιση των ζητημάτων βάση των κανονισμών της ελεγκτικής εταιρίας.

5.4 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 230

Το ΔΠΕ 230 αναφέρεται στην τεκμηρίωση ελέγχου και στο πότε αυτή είναι καλό να γίνεται. Συγκεκριμένα, είναι πολύ πιο αποτελεσματικό αν η τεκμηρίωση του ελέγχου γίνεται πριν την έκθεση από τον αρμόδιο ελεγκτή και αυτή περιλαμβάνει αρκετά και κατάλληλα τεκμήρια.

Μια τεκμηρίωση με αρκετά και επαρκή τεκμήρια οφείλει να είναι ξεκάθαρη από έναν οποιονδήποτε ελεγκτή ο οποίος δεν εμπλέκεται στον συγκεκριμένο έλεγχο της επιχείρησης. Πιο αναλυτικά, θα πρέπει κάθε ελεγκτής να είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τη φύση και τον χρόνο των ελεγκτικών διαδικασιών, να κατανοεί τα αποτελέσματα και την έκταση αυτών, καθώς και τις απόψεις και τα συμπεράσματα της εκάστοτε ελεγκτικής ομάδας που διενήργησε τον έλεγχο.

Η τεκμηρίωση ελέγχου μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους σε μια επιχείρηση, ωστόσο είναι απαραίτητο να καταγράφονται πάνω σε αυτή τα κριτήρια στα οποία βασίζονται τυχόν θέματα που ελέχθησαν, το πρόσωπο το οποίο διενήργησε την ελεγκτική εργασία, καθώς και το πρόσωπο που επισκόπησε την εκτελεσθείσα εργασία. Η ημερομηνία ολοκλήρωσης αυτής και τέλος η έκταση της επισκόπησης.

Όσον αφορά την έκταση και συγκεκριμένα το περιεχόμενο της τεκμηρίωσης ελέγχου, αυτό εξαρτάται άμεσα από το πόσο μεγάλη είναι η επιχείρηση, από τους κινδύνους σφάλματος, τις επιφυλάξεις, καθώς και από τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ώστε να οδηγηθεί η ελεγκτική ομάδα σε σημαντικά τεκμήρια.

Τέλος, η συγκέντρωση της τεκμηρίωσης ελέγχου από τον ελεγκτή ολοκληρώνεται με την διαδικασία συμπλήρωσης του φακέλου ελέγχου μετά από την ημερομηνία της έκθεσης του.

5.5 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 240

Το παρόν πρότυπο αναφέρεται στην απάτη που κρύβεται πίσω από ορισμένες οικονομικές καταστάσεις και τι προβλήματα μπορούν να προκύψουν εξαιτίας του. Με τον όρο απάτη καμία φορά εννοούμε ότι μπορεί να εμπλέκονται στο συγκεκριμένο γεγονός παραπάνω από

ένα άτομα, συμβάλλοντας μαζί σε μη νόμιμες ενέργειες που τους αποφέρουν διάφορα για αυτούς πλεονεκτήματα και οδηγούν τον ελεγκτή σε άλλες παραπλανητικές γραμμές.

Τα σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις καμία φορά αν δεν προκύπτουν από κάποιο λάθος αποτελούν σημαντική απάτη για την επιχείρηση. Τέτοιες παραποιήσεις οικονομικών καταστάσεων, καθώς και διάφορα εικονικά παραστατικά που οδηγούν στην παραπληροφόρηση του ελεγκτή, αποτελούν σοβαρά προβλήματα τόσο για την ίδια την εταιρία ή τον εκάστοτε Δήμο, όσο και για τον ίδιο τον ελεγκτή, που δυσκολεύει ιδιαίτερα το έργο του.

Με την σειρά του ο ελεγκτής προκειμένου να μην υπάρξουν τέτοιες συμπεριφορές και καταστάσεις θα πρέπει να θέσει διερευνητικά ερωτήματα στους αρμόδιους της επιχείρησης και να είναι προσεκτικός σε τυχόν ασυνήθιστες ενέργειες και ημερολογιακές εγγραφές. Αν κατά την κρίση του ελεγκτή εξακολουθούν και υπάρχουν αμφισβητήσεις που επηρεάζουν το έργο του, τότε αυτός έχει το δικαίωμα απόσυρσης του. Ο ελεγκτής θα ζητήσει από τους υπεύθυνους της διοίκησης με έγγραφες διαβεβαιώσεις να προσυπογράψουν ότι έχουν γνώση της κατάστασης, αφού πρώτα τους έχει κοινοποιήσει από πολύ νωρίς της ανησυχίες του και τους έχει κάνει τις υποδείξεις του. Γενικότερα, οι παράγοντες του κινδύνου της απάτης τις περισσότερες φορές οφείλονται σε κίνητρα κάποιων εργαζομένων ή και μη της εταιρίας, σε ευκαιρίες κάποιων υπαλλήλων καθώς και στην νοοτροπία του κάθε ατόμου που συνδέεται με την επιχείρηση.

5.6 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 300 και 315

Το ΔΠΕ 300 αναφέρεται στον σχεδιασμό ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων. Πιο συγκεκριμένα υπογραμμίζει τους κινδύνους και με ποιες διαδικασίες αυτοί μπορούν να επαλειφθούν, καθώς επίσης και το χρονοδιάγραμμα μέσα στο οποίο πρέπει να διενεργείται ο έλεγχος από τον αρμόδιο ελεγκτή. Ακόμη αναφέρεται στην συμμετοχή εμπειρογνώμονα, προκειμένου τα στοιχεία να είναι αληθή, ενώ σημαντική κρίνεται και η υπακοή στο νομοθετικό πλαίσιο και στην κατανόηση του.

Πρέπει λοιπόν πριν από κάθε έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, να γίνονται όλες οι διαδικασίες προκειμένου ο ελεγκτής να μην έρχεται αντιμέτωπος με τα ίδια το Διεθνή

Πρότυπα Ελέγχου και ότι αυτά πρεσβεύουν. Η φύση του έργου, ο χρόνος και η έκτασης των διαδικασιών περιγράφουν μεταξύ άλλων το σχέδιο ελέγχου μιας εταιρίας ή ενός Δήμου.

Όσον αφορά το ΔΠΕ 315, έχει να κάνει κυρίως με τις διαδικασίες εκτίμησης των κινδύνων από τον ελεγκτή. Ο ελεγκτής, πρέπει να κατανοήσει ευρύτερα το οικονομικό περιβάλλον της επιχείρησης και τη φύση του, δηλαδή να κατανοήσει ποια είναι η λειτουργία της, ποιες οι επενδύσεις της και από που προκύπτει η χρηματοδότηση τους. Οφείλει μέσα από ερωτήσεις προς την διοίκηση και από διάφορες άλλες αναλυτικές διαδικασίες να οδηγηθεί σε μία πλήρη εικόνα της εταιρίας. Επιπλέον μεταξύ της ελεγκτικής ομάδας και των μελών της θα πρέπει να υπάρχει άμεση επικοινωνία προκειμένου να γίνεται ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών. Ενώ παράλληλα στα άτομα τα οποία είναι έως έναν βαθμό υπεύθυνα και συμμετέχουν στον έλεγχο θα πρέπει να τους κοινοποιούνται τα σχετικά στοιχεία.

5.7 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 320

Στο συγκεκριμένο πρότυπο γίνεται αναφορά στον όρο «ουσιώδες μέγεθος» και ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης». Το ουσιώδες μέγεθος, αφορά το μεγαλύτερο μέρος των μη διορθωμένων και μη εντοπισμένων λαθών, τα οποία βρίσκονται στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. Όσον αφορά το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης, και αυτό καθορίζεται από τον ίδιο τον ελεγκτή σε μικρότερο εύρος και έχει να κάνει με την προσπάθεια μείωσης των μη εντοπισμένων και μη διορθωμένων λαθών.

Με λίγα λόγια βρίσκεται στην επαγγελματική κρίση του κάθε ελεγκτή, ποιο θα είναι αυτό το ουσιώδες μέγεθος εκτέλεσης προκειμένου στη συνέχεια να προβεί στην διαδικασία του ελέγχου. Οι παράγοντες που καθορίζουν το ουσιώδες μέγεθος είναι το μέγεθος της επιχείρησης (θετική συσχέτιση), καθώς επίσης και ο κίνδυνος που είναι διατεθειμένη να αναλάβει η επιχείρηση (αρνητική συσχέτιση).

Ο ελεγκτής έχει το δικαίωμα να προχωρήσει στην αλλαγή του ουσιώδους μεγέθους κατά την διάρκεια του ελέγχου, εφόσον έχει συλλέξει στην κατοχή του περισσότερες πληροφορίες. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι τα ΔΠΕ δεν δίνουν σαφή αριθμό – ποσοστό για την εύρεση του ουσιώδους μεγέθους, παρά μόνο το αφήνουν στην κρίση του ελεγκτή. Ωστόσο υπάρχει ένα μικρό εύρος, μία περιοχή που καθοδηγεί αυτά τα νούμερα ποσοστά και κάνει ευκολότερο τον έλεγχο στην επιχείρηση. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται τα

συγκεκριμένα ποσοστά, τα οποία αν πολλαπλασιαστούν με τα αντίστοιχα στοιχεία της οικονομικής οντότητας θα μας δώσουν το ουσιώδες μέγεθος.

ΠΟΣΟΣΤΟ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ
5% - 10%	Κέρδη προ Φόρων
1% - 3%	Σύνολο Ενεργητικού
1% - 5%	Καθαρή Θέση
1% - 3%	Πωλήσεις

5.8 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 450

Το παρόν ΔΠΕ αναφέρεται στον εντοπισμό σφαλμάτων πάνω στις οικονομικές καταστάσεις και τον βαθμό σημαντικότητας τους, κατά την διενέργεια του ελέγχου από τον ορκωτό ελεγκτή λογιστή.

Τα σφάλματα σε μία επιχείρηση, προκύπτουν είτε από λάθος (ίσως κάποιου εργαζόμενου), είτε από απάτη. Ο ελεγκτής κατά την διενέργεια του ελέγχου εντοπίζει και συλλέγει όλα τα μη διορθωμένα σφάλματα, προκειμένου να προχωρήσει στην διόρθωση τους. Επιπλέον, ο ελεγκτής οφείλει να αξιολογήσει τα συγκεκριμένα σφάλματα, ώστε να είναι σε θέση να γνωρίζει, κατά πόσο αυτά επιδρούν στον έλεγχο και στις οικονομικές καταστάσεις αρνητικά.

Θα πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι ασήμαντο σφάλμα δεν σημαίνει απαραίτητα και μη ουσιώδες. Στην πραγματικότητα τα ασήμαντα σφάλματα είναι αυτά που δεν συλλέγονται από τον ελεγκτή κατά την διενέργεια του ελέγχου του, αφού η επίδραση τους πάνω στις οικονομικές καταστάσεις είναι σχεδόν μηδαμινή και βρίσκονται χαμηλότερα από το ουσιώδες μέγεθος που ορίζει ο ελεγκτής.

Μετά τον εντοπισμό των ουσιωδών σφαλμάτων από τον ελεγκτή, αυτά διαχωρίζονται και κοινοποιούνται προς την διοίκηση ανάλογα με τις παρακάτω κατηγορίες στις οποίες ανήκουν:

1. Σφάλματα περί γεγονότα
2. Σφάλματα κρίσης
3. Προβαλλόμενα σφάλματα

Αρμοδιότητα του ελεγκτή στη συνέχεια είναι να εξετάσει εάν το σχέδιο ελέγχου πρέπει να αλλάξει εξαιτίας των παραπάνω σφαλμάτων. Αυτό συμβαίνει ειδικά όταν κάποια σφάλματα οδηγούν σε άλλα πιο σημαντικά σφάλματα και πλησιάζουν το ουσιώδες μέγεθος. Στη συνέχεια, μετά δηλαδή την διαδικασία της κοινοποίησης, αν η διοίκηση εξακολουθεί και επιμένει στην άρνηση αλλαγής των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής ψάχνει για τυχόν μέσες λύσεις που θα ικανοποιούν και τις δύο πλευρές.

Στην περίπτωση μη εύρεσης κάποιας κοινής λύσης των δύο πλευρών, ο ελεγκτής ζητά από την διοίκηση με έγγραφες πλέον διαβεβαιώσεις, να προσυπογράψει ότι οι συνέπειες των μη διορθωμένων σφαλμάτων δεν είναι σημαντικές και ουσιώδεις για τις οικονομικές καταστάσεις. Φυσικά, η παραπάνω διαδικασία δεν εκμηδενίζει τις συνέπειες του ελεγκτή και δεν τον απαλλάσσει από την γνώμη του.

Τέλος, η τεκμηρίωση του ελεγκτή θα πρέπει να περιέχει, το μέγεθος των σημαντικών σφαλμάτων. Ακόμη να αναγράφονται όλα τα σφάλματα σημαντικά και μη, καθώς και ποια από αυτά είναι διορθωμένα. Το συμπέρασμα του ελεγκτή για το εάν είναι ουσιώδη τα μη διορθωμένα σφάλματα που εντοπίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και που στηρίζεται αυτό (σε ποια στοιχεία).

5.9 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 500

Το ΔΠΕ 500 αναφέρεται στα στοιχεία που συντελούν στο να πραγματοποιηθεί ομαλά ένας έλεγχος σε μια επιχείρηση, και αυτά δεν είναι άλλα από τα ελεγκτικά τεκμήρια. Ο ελεγκτής οφείλει να αναζητήσει και να βρει ποιοτικά και ποσοτικά ελεγκτικά τεκμήρια που θα τον βοηθήσουν αργότερα στην διενέργεια του ελέγχου της οικονομικής οντότητας.

Όσο αυξάνονται οι κίνδυνοι μιας εταιρίας τόσο περισσότερα πρέπει να είναι τα ελεγκτικά τεκμήρια και όσο αυξάνεται η ποιότητα τους τόσο λιγότερα, χωρίς αυτό να συνεπάγεται το αντίστροφο. Οι διαδικασίες και οι τεχνικές που μπορεί να ακολουθήσει ένας ελεγκτής για να βρει ελεγκτικά τεκμήρια δεν είναι λίγες. Αρχικά η εξέταση των εγγράφων κάθε μορφής εντός και εκτός της επιχείρησης, μπορεί να φανερώσει πολλά για την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα. Ακόμη, ο ελεγκτής έχει το δικαίωμα να είναι παρών σε τυχόν καταμετρήσεις και να κάνει τις παρατηρήσεις του, ενώ μπορεί να ζητήσει και εξωτερικές επιβεβαιώσεις από τρίτα συνδεδεμένα μέρη εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Επιπλέον, οφείλει να διασταυρώσει τα στοιχεία που έχει στην κατοχή του, να αξιολογήσει τις πληροφορίες και να προβεί σε διάφορες ερωτήσεις προς την επιχείρηση προκειμένου να αναζητήσει επιπρόσθετες λεπτομέρειες.

Όλα τα παραπάνω βοηθούν τον ελεγκτή να έρθει σε επαφή με αξιόπιστα ελεγκτικά τεκμήρια. Στην πραγματικότητα η αξιοπιστία των τεκμηρίων εξαρτάται από αρκετούς παράγοντες, που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την διαδικασία ενός ελέγχου. Έτσι, η αξιοπιστία των πληροφοριών έχει άμεση συσχέτιση με την προέλευση τους, δηλαδή τα τεκμήρια που προέρχονται από τρίτους και εκτός της οικονομικής οντότητας, κρίνονται περισσότερο αξιόπιστα. Πιο αξιόπιστα ακόμη, είναι τα τεκμήρια που προκύπτουν από διάφορα πρωτότυπα έγγραφα, όχι δηλαδή προφορικά, ούτε φωτοτυπίες, καθώς και αυτά που προκύπτουν κατευθείαν από την κρίση του ελεγκτή.

Τέλος, ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει ο έλεγχος σε μία επιχείρηση, βασίζεται είτε στην επιλογή όλων των στοιχείων – μονάδων, είτε σε συγκεκριμένο αριθμό, καθώς και σε σχετικό δείγμα του πληθυσμού (δειγματοληψία).

5.10 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 510 και 520

Στο πρότυπο 510, γίνεται λόγος για τα υπόλοιπα έναρξης, τα ποσά δηλαδή του προηγούμενου οικονομικού έτους τα οποία παρουσιάζονται στο νέο ελεγχόμενο έτος. Ο ελεγκτής οφείλει να μελετήσει τα συγκεκριμένα ποσά, μέσα από τις προηγούμενες οικονομικές καταστάσεις και τις προηγούμενες εκθέσεις άλλων ελεγκτών. Πρέπει να είναι βέβαιος ότι η μεταφορά των συγκεκριμένων ποσών έγινε ορθά και ότι καταγράφονται βάση των λογιστικών προτύπων.

Όσον αφορά την γνώμη του ορκωτού λογιστή, εφόσον δεν μπορέσει να βρει ποσοτικά και ποιοτικά τεκμήρια σχετικά με τα υπόλοιπα έναρξης, πρέπει να εκφράσει γνώμη με επιφύλαξη ή αδυναμία έκφρασης. Ενώ, στην περίπτωση που εντοπίσει κάποιο σφάλμα στα υπόλοιπα έναρξης ή αυτά δεν είναι σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα, οφείλει να εκφράσει πάλι γνώμη με επιφύλαξη ή αρνητική γνώμη.

Το πρότυπο 520, στη συνέχεια αναφέρεται στις αναλυτικές διαδικασίες. Οι αναλυτικές διαδικασίες, περιλαμβάνουν μία σύγκριση πληροφοριών και στοιχείων ώστε να οδηγηθεί ο ελεγκτής ευκολότερα στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Τέτοιες διαδικασίες για παράδειγμα είναι η σύγκριση πληροφοριών μιας επιχείρησης με πληροφορίες της από

προηγούμενα έτη, καθώς και με τις αναμενόμενες προβλέψεις της που είχε κάνει. Επιπλέον, πληροφορίες αντλούμε κατά την σύγκριση των στοιχείων της ελεγχόμενης εταιρίας με τα αντίστοιχα του κλάδου στον οποίο ανήκει. Παράλληλα, οι αναλυτικές διαδικασίες εξετάζουν σχέσεις μεταξύ αναμενόμενων και προβλεπόμενων στοιχείων, καθώς και χρηματοοικονομικών αλλά και μη, πληροφοριών.

5.11 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 540 και 560

Το πρότυπο 540, αναφέρεται στις λογιστικές εκτιμήσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται σε μία επιχείρηση και πως αυτές συντελούν και επηρεάζουν τον έλεγχο της. Στην πραγματικότητα, υπάρχουν μερικοί λογαριασμοί και διάφορα κονδύλια, στα οποία είναι δύσκολο να υπολογιστεί η ακριβής τιμή τους. Μία τέτοια ενέργεια οδηγεί ίσως σε σφάλματα, που επιδρούν αρνητικά τόσο πάνω στην εικόνα της εταιρίας όσο και στα οικονομικά της. Έτσι προκύπτουν διάφορα θέματα τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Τέτοια ζητήματα αποτελούν η εκτίμηση του ελεγκτή σε αντίθεση με αυτήν της διοίκησης, το πραγματικό μέγεθος της λογιστικής εκτίμησης σε σχέση με το αναμενόμενο, καθώς και το γεγονός της χρήσης εμπειρογνώμονα – ειδικού στην διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων. Τέλος, η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων ετών, βοηθούν και καθοδηγούν στην τυχόν διόρθωση των λογιστικών εκτιμήσεων μιας εταιρίας.

Στη συνέχεια, στο Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 560, γίνεται αναφορά στα μεταγενέστερα γεγονότα μιας επιχείρησης, αυτά δηλαδή που εντοπίστηκαν μετά την ημερομηνία οικονομικών καταστάσεων αλλά τις επηρεάζει οικονομικά. Σε αυτές τις περιπτώσεις, εάν το γεγονός συμβαίνει πριν την ημερομηνία χορήγησης ελέγχου από τον ελεγκτή, τότε ο τελευταίος, μέσα από μία σειρά διαδικασιών έχει το δικαίωμα να προβεί στην διόρθωση της έκθεσης του. Ωστόσο, στην περίπτωση κατά την οποία το γεγονός, εντοπίζεται μετά την ημερομηνία χορήγησης ελέγχου, ο ελεγκτής θα οδηγηθεί στην δημοσίευση μιας νέας έκθεσης.

5.12 Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 570 και 580

Το ΔΠΕ 570, τονίζει την σημαντικότητα της συνέχισης της δραστηριότητας. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ο ρόλος και ο σκοπός του ελεγκτή είναι να λάβει ποσοτικά και ποιοτικά τεκμήρια σχετικά με την συνέχιση της εκάστοτε επιχείρησης, από την αρμόδια διοίκηση. Στη συνέχεια ο ελεγκτής οφείλει να βγάλει τα συμπεράσματα του και να προσέξει τις περιπτώσεις ύπαρξης ουσιώδους αβεβαιότητας, γεγονός που θα οδηγούσε σε σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά την ικανότητα της επιχείρησης και την συνέχιση της. Τέλος, θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερα κατατοπιστικός, όσον αφορά την έκθεση του σχετικά με τα παραπάνω θέματα.

Κάπως έτσι λοιπόν προκύπτει η γνώμη του ελεγκτή, όσο αφορά την συνέχιση της οικονομικής οντότητας. Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση κατά την οποία ο ελεγκτής διαπιστώνει ότι υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα, αλλά η γνωστοποίηση των οικονομικών καταστάσεων είναι επαρκής, τότε η γνώμη του διαμορφώνεται σε μη διαφοροποιημένη γνώμη. Σε μία άλλη περίπτωση, όπου και σε αυτήν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα, ωστόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι λανθασμένες, εξαιτίας έλλειψης γνωστοποίησης, η γνώμη του ελεγκτή διαμορφώνεται σε γνώμη με επιφύλαξη. Ενώ, στην περίπτωση ύπαρξης ουσιώδους αβεβαιότητας και παράλειψης των απαραίτητων γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις, η γνώμη του ελεγκτή κρίνεται αρνητική.

Το ΔΠΕ 580, αναφέρεται σε στις έγγραφες διαβεβαιώσεις και στην απαραίτητη ύπαρξη τους στα πλαίσια του ελέγχου μια οικονομικής μονάδας. Έτσι ο ελεγκτής ζητάει από την διοίκηση της εκάστοτε ελεγχόμενης επιχείρησης, να τον επιβεβαιώσουν με έγγραφες διαβεβαιώσεις, ότι οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συσταθεί σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα, ότι όλα βαίνουν ορθώς και φυσικά ότι δεν του απέκρυψαν κάποιο οικονομικό στοιχείο ή κάποια ατασθαλία. Η διοίκηση με την σειρά της μπορεί να στραφεί σε άλλα πιο συγκεκριμένα πρόσωπα που σχετίζονται άμεσα με τις οικονομικές καταστάσεις και να λάβει τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται.

Οι έγγραφες διαβεβαιώσεις, θα πρέπει να χρονολογούνται κοντά στην ημερομηνία έκθεσης του ελεγκτή, αλλά όχι μετά από αυτή, εφόσον πρόκειται για ελεγκτικά τεκμήρια. Η μορφή τους και ο σχεδιασμός τους είναι σαν επιστολή και ο παραλήπτης δεν είναι άλλος από τον ίδιο τον ελεγκτή που ελέγχει την εταιρία.

5.13 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 610

Ξεκινώντας με το ΔΠΕ 610, γίνεται λόγος για τους εσωτερικούς ελεγκτές της κάθε επιχείρησης καθώς και για την συμμετοχή τους στον έλεγχο από τον εξωτερικό ελεγκτή, όταν αυτήν πραγματοποιείται.

Ο εξωτερικός ελεγκτής, γνωρίζοντας την ύπαρξη των εσωτερικών ελεγκτών καλείται να πάρει ορισμένες αποφάσεις για το εάν θα τους συμπεριλάβει στον έλεγχο του και να αξιολογήσει την εργασία τους μέσα από κάποια κριτήρια. Έτσι ο εξωτερικός ελεγκτής οφείλει να εξετάσει τους εσωτερικούς ελεγκτές της ελεγχόμενης μονάδας σε θέματα κυρίως αντικειμενικότητας, τεχνικής ικανότητας, επαγγελματικής επιμέλειας, καθώς και επικοινωνίας.

Στη περίπτωση τελικά που οι εσωτερικοί ελεγκτές κρίνονται χρήσιμοι για τον ορκωτό ελεγκτή και θέλει να λάβει σοβαρά υπόψη την εργασία των εσωτερικών, τότε καλείται να τους εντάξει στην τεκμηρίωση ελέγχου του και να αναφερθεί προσεκτικά στα συμπεράσματα τους.

5.14 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 620

Το ΔΠΕ 620 με τη σειρά του, αναφέρεται στην χρήση εμπειρογνώμονα από τον εξωτερικό ελεγκτή. Δηλαδή, ενός ατόμου που είναι σε θέση να γνωρίζει καλύτερα κάποια πράγματα διότι είναι πάνω στην ειδικότητα του. Ο ελεγκτής καλείται να αποφασίσει αν θα χρειαστεί την βοήθεια ενός τέτοιου ειδικού ανθρώπου και κατά πόσο αυτός θα του προσφέρει τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται. Τον ειδικό τον χρησιμοποιούν κυρίως οι ελεγκτές σε θέματα που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο τους, δηλαδή την λογιστική και δεν έχουν γνώμη πάνω σε αυτά. Τέτοια ζητήματα για παράδειγμα αποτελούν η αποτίμηση κάποιων χρηματοοικονομικών μέσων, η εκτίμηση αποθεμάτων πετρελαίου και η εύστοχη ερμηνεία νόμων.

Όσον αφορά την έκθεση του ελεγκτή, δεν πρέπει σε αυτήν να περιλαμβάνεται και να αναφέρεται η χρήση του εμπειρογνώμονα, όταν η γνώμη του ελεγκτή είναι σύμφωνη, εκτός κι αν είναι υποχρεωτικό βάση κάποιου κανονισμού. Αυτό ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν

καθιστά την ευθύνη του ελεγκτή μικρότερη. Αντίθετα, στη περίπτωση όπου ο ελεγκτής εκφέρει γνώμη με διαφοροποίηση, ο ελεγκτής μετά από άδεια του εμπειρογνώμονα, μπορεί να αναφέρει την εργασία του στην έκθεση του, διότι αυτό καθιστά και πιο κατανοητή την γνώμη του.

5.15 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 700

Το παρόν πρότυπο, αναφέρεται και υπογραμμίζει τα σημαντικότερα θέματα που αναλύονται μέσα σε μία έκθεση ελέγχου, ενός ορκωτού ελεγκτή, κατά την ολοκλήρωση του ελέγχου μιας εταιρίας.

Πιο συγκεκριμένα, μία έκθεση ελέγχου περιλαμβάνει πρώτα απ' όλα έναν τίτλο, ότι πρόκειται δηλαδή για έλεγχο ο οποίος διενεργήθηκε από εξωτερικό ανεξάρτητο ελεγκτή – λογιστή. Στη συνέχεια, αναφέρεται στους αποδέκτες αυτής της έκθεσης, οι οποίοι τις περισσότερες φορές είναι κάποιοι μέτοχοι ή και μέλη της διοίκησης της οικονομικής οντότητας. Από τις βασικότερες παραγράφους μιας έκθεσης ορκωτού, αποτελούν η γνώμη του ελεγκτή, η βάση για γνώμη, καθώς και η συνέχιση της ελεγχόμενης εταιρίας. Επιπλέον σημαντικά θέματα, πληροφορίες, όπως και ευθύνες, είτε της διοίκησης, είτε του ελεγκτή, μπορούν να αναφερθούν σε ξεχωριστές παραγράφους μέσα στην έκθεση του ορκωτού.

Στο τέλος της έκθεσης ελέγχου, είναι απαραίτητο να υπάρχει η έδρα του ελεγκτή, η ημερομηνία της δημοσίευσης της έκθεσης επί των οικονομικών καταστάσεων, αλλά και τα ονόματα και υπογραφές, τόσο του ελεγκτή, όσο και της ελεγκτικής εταιρίας στην οποία ανήκει και εργάζεται.

5.16 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 701 - Γνώμη Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Παρακολουθώντας το συγκεκριμένο πρότυπο, αντιλαμβανόμαστε, πως προκύπτει η διαφοροποίηση της γνώμης του ορκωτού ελεγκτή επάνω στην έκθεση ελέγχου του. Πιο συγκεκριμένα γίνεται λόγος για τρεις τύπους γνώμης, όπως φαίνονται παρακάτω:

- Γνώμη με επιφύλαξη
- Αρνητική γνώμη
- Αδυναμία έκφρασης γνώμης

Έτσι διαφοροποίηση της γνώμης του ελεγκτή έχουμε στην περίπτωση κατά την οποία οι οικονομικές καταστάσεις έχουν κάποιο ουσιώδες σφάλμα, σύμφωνα πάντα με τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχει συλλέξει και έχει στην κατοχή του ο ελεγκτής. Ενώ ακόμη, στην περίπτωση όπου δεν μπορεί να συλλέξει ελεγκτικά τεκμήρια που θα τον οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι οι οικονομικές καταστάσεις δεν διέπονται από κάποιο σφάλμα.

Προτού προχωρήσουμε στην ανάλυση της κάθε γνώμης, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι με τον όρο διάχυτες επιπτώσεις, εννοούμε τις συνέπειες ή τις τυχόν συνέπειες σφαλμάτων που οδηγούν τις οικονομικές καταστάσεις σε λάθος συμπεράσματα.

Γνώμη με επιφύλαξη

Γνώμη με επιφύλαξη, εκφράζει ένας ελεγκτής στην περίπτωση όπου έχοντας συλλέξει ποιοτικά και ποσοτικά τεκμήρια, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν κάποια σφάλματα, τα οποία είναι ουσιώδη αλλά όχι διάχυτα στις οικονομικές καταστάσεις ή στην περίπτωση κατά την οποία καταλήγει πάλι στο ίδιο συμπέρασμα, αλλά αυτή την φορά χωρίς να έχει στην κατοχή του οποιαδήποτε σημαντικά τεκμήρια.

Αρνητική γνώμη

Ο ελεγκτής καταλήγει στο συμπέρασμα, ότι υπάρχουν σφάλματα τα οποία είναι ουσιώδη και διάχυτα στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, αφού πρώτα έχει αποκτήσει και συλλέξει ποιοτικά και ποσοτικά τεκμήρια κατά την διάρκεια του ελέγχου του.

Αδυναμία έκφρασης γνώμης

Σε αυτήν την περίπτωση, δυστυχώς ο ελεγκτής δεν μπορεί να συλλέξει τα απαραίτητα τεκμήρια που χρειάζεται, αλλά θεωρεί ότι τυχόν τεκμήρια που θα έβρισκε θα τον οδηγούσαν σε σφάλματα με ουσιώδεις και διάχυτες συνέπειες.

Τέλος, αξίζει να τονιστεί ότι η ουσιώδη επίδραση και ο βαθμός αυτής, εξαρτάται αποκλειστικά στην κρίση του ελεγκτή και προκύπτει ανάλογα με την εμπειρία του, με το

μέγεθος της κάθε επιχείρησης, με τον κίνδυνο που είναι διατεθειμένη να πάρει, αλλά και με το περιβάλλον της γενικότερα. Ενώ, τυχόν επιφυλάξεις του ελεγκτή σχετικά με την οικονομική οντότητα, οφείλουν να διατυπώνονται στην έκθεση του με συντομία, σαφήνεια και πληρότητα.

5.17 Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου 706

Όπως θα διαπιστώσουμε και παρακάτω στις εκθέσεις του Δήμου Γρεβενών, παρατηρούμε μια επιπλέον παράγραφο στην έκθεση του ελεγκτή με τίτλο 'Θέμα Έμφασης'. Το συγκεκριμένο ΔΠΕ λοιπόν αναφέρεται ρητά σε αυτή την στήλη. Έτσι στην περίπτωση ύπαρξης μιας τέτοια παραγράφου σε μία έκθεση ελέγχου, ο ελεγκτής αναφέρει ότι η γνώμη του δεν διαφοροποιείται, απλά τονίζει κάποια συγκεκριμένα θέματα και ζητήματα που τον απασχολούν. Τέτοιες περιπτώσεις με έμφαση θέματος, μπορεί να προκύπτουν όταν η επιχείρηση βρίσκεται εν αναμονή κάποιων δικαστικών αποτελεσμάτων, ή ακόμη και στην περίπτωση μιας μεγάλης καταστροφής με αλληπάλληλες συνέπειες προς αυτήν.

5.18 Σημαντικότητα ελέγχου

Βάση όλων των παραπάνω προτύπων ελέγχου, καταλαβαίνει κανείς, το πόσο μεγάλες είναι οι ευθύνες του εξωτερικού ελεγκτή σε μία επιχείρηση, είτε αυτή πρόκειται για μικρή εταιρία, είτε για ολόκληρο Δήμο της χώρας μας. Ο ορκωτός ελεγκτής, οφείλει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός πριν, κατά την διάρκεια και μετά τον έλεγχο, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν λάθη, που θα τον οδηγήσουν στις αντίστοιχες κυρώσεις.

5.19 Δήμος Γρεβενών – Εξωτερικός Έλεγχος

Όπως κάθε μεγάλη επιχείρηση, έτσι και οι Δήμοι της χώρας μας, είναι υποχρεωμένοι μία φορά το χρόνο να δέχονται έλεγχο από εξωτερικούς ελεγκτές λογιστές, που εργάζονται σε σπουδαίες ελεγκτικές εταιρίες.

Στην περίπτωση του Δήμου Γρεβενών, αυτός ο εξωτερικός έλεγχος γίνεται από την εταιρία ΣΟΛ.

5.19.1 Η εταιρία ΣΟΛ

Η ΣΟΛ ΑΕ Ελεγκτική μαζί με την ΣΟΛ ΑΕ Συμβουλευτική, απαρτίζουν έναν από τους μεγαλύτερους ομίλους, τον ΣΟΛ Crowe. Η δράση τους, αφορά τόσο τον ιδιωτικό τομέα, όσο και τον δημόσιο, εντός και εκτός της χώρας. Στην πραγματικότητα η θέση της ελεγκτικής εταιρίας σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο κρίνεται τρομακτικά υψηλή, αν αναλογιστεί κανείς ότι υπάρχουν μέλη της, τα οποία διαθέτουν περισσότερα από 40 έτη προϋπηρεσίας επάνω στο αντικείμενο.

5.20 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έκθεσης – Γνώμη με επιφύλαξη

Παρατηρώντας την έκθεση του ορκωτού ελεγκτή του Δήμου, διαπιστώνουμε ότι τις περισσότερες φορές εκφέρει και διατυπώνει Γνώμη με επιφύλαξη για τον Δήμο Γρεβενών. Οι λόγοι που γίνεται αυτό αναφέρεται κυρίως στην παράγραφο “Βάση για γνώμη με επιφύλαξη”.

Πολλές φορές, σε αρκετά οικονομικά έτη του Δήμου Γρεβενών, βλέπουμε στοιχεία του ενεργητικού να περιλαμβάνουν διάφορες απαιτήσεις για τις οποίες δεν έχει διενεργηθεί πρόβλεψη και έχει ως αποτέλεσμα η αξία των απαιτήσεων, τα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα χρήσης να φαίνονται ισόποσα αυξημένα.

Ακόμη, η έλλειψη ενημέρωσης από Νομικούς Συμβούλους του Δήμου, σχετικά με νομικές υποθέσεις μεταξύ Δήμου και τρίτων, καθώς και το αντίστροφο, οδηγεί τον ελεγκτή να διατηρεί τις επιφυλάξεις του.

Επιπλέον, η μη διενέργεια αποσβέσεων κτιρίων προηγούμενων χρήσεων, όπως και η μη εξέταση φορολογικών υποχρεώσεων του Δήμου, από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές, αποτελούν θέματα προς επιφύλαξη για τον ελεγκτή και την γνώμη του.

Σημαντική παράλειψη θα αποτελούσε το γεγονός, να μη σταθούμε στην παράγραφο “Θέμα Έμφασης”, στην οποία αναφέρονται και άλλα στοιχεία σημαντικά, χωρίς αυτά να διαφοροποιούν την γνώμη του ορκωτού.

Τέτοια στοιχεία αποτελούν η μεταβολή του κεφαλαίου του Δήμου (έτος 2011), η οποία έχει πάρει και την έγκριση από το Δημοτικό Συμβούλιο. Ακόμη, η αποτίμηση και η πληρότητα ακινήτων, εξοπλισμού και διάφορων παγίων, είναι μία διαδικασία που χρήζει επανέλεγχου. Τέλος, σε κάποια οικονομικά έτη του Δήμου Γρεβενών, υπήρχαν αγωγές για αποζημιώσεις από τρίτους. Εύκολα καταλαβαίνει κανείς, ότι είναι αδύνατον ο ελεγκτής να γνωρίζει και να προβλέψει το αποτέλεσμα ως εκείνη την ημερομηνία της έκθεσης ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

6.1 Συμπεράσματα και Προτάσεις

Με βάση το σκοπό και την διενέργεια της εργασίας μας, μπορούμε να εκφέρουμε τόσο χρηματοοικονομική, όσο και ελεγκτική άποψη. Από χρηματοοικονομικής πλευράς, ο Δήμος Γρεβενών μέσα από τους αριθμοδείκτες που αναφέρθηκαν, μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένας αρκετά ανεξάρτητος Δήμος σε καλή οικονομική κατάσταση. Ενώ μεγάλο ενδιαφέρον αποτελεί η μη σύλληψη νέων δανείων από το 2011 και μετά.

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τους Δείκτες Γενικής Ρευστότητας, όπου οι τιμές τους τα τελευταία χρόνια ξεπερνούν κατά πολύ το 2 και το Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης, ακολουθεί πάντα μία θετική ανοδική πορεία, ο Δήμος Γρεβενών, έχει ελάχιστες πιθανότητες να βρεθεί αντιμέτωπος με κάποιο πρόβλημα ρευστότητας στο άμεσο μέλλον.

Με τη σειρά τους, οι Δείκτες Χρέους και οι Δείκτες Κεφαλαιακής Μόχλευσης, ακολουθούν μία πτωτική – καθοδική πορεία τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να φανερώνουν την ικανότητα δανεισμού του Δήμου και παράλληλα την μικρή συμμετοχή των ξένων κεφαλαίων στα συνολικά κεφάλαια.

Δυστυχώς για τον Δήμο Γρεβενών, οι Δείκτες Αποδοτικότητας του, βρίσκονται κάτω από το μηδέν, γεγονός το οποίο προκύπτει από τις ζημιές τις οποίες έχει όλα αυτά τα χρόνια.

Παράλληλα, όπως τονίστηκε και παραπάνω, η ανεξαρτησία και η αυτοδυναμία του Δήμου είναι φανερή, αν παρατηρήσει κανείς τα πολύ υψηλά ποσοστά του Δείκτη Αυτοδυναμίας του. Τα μεγάλα ποσά των συνολικών τακτικών εσόδων, ως προς τα συνολικά έσοδα, συμβάλουν άμεσα στην αυτονομία του Δήμου.

Ο Δείκτης Αστάθειας από την πλευρά του, κυμαίνεται σε ιδιαίτερα ασταθή επίπεδα. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός των έκτακτων εσόδων του Δήμου, τα οποία κάποιες χρονιές είναι ιδιαίτερα αυξημένα, οδηγώντας τον Δήμο Γρεβενών σε μεγάλη εξάρτηση από προβλέψιμες εισροές.

Όσον αφορά τον Δείκτη Απαιτήσεων, παρατηρούμε τα προηγούμενα χρόνια μία ανοδική πορεία, φανερώνοντας τις ολοένα και αυξανόμενες απαιτήσεις από τρίτους, καθώς και την αδυναμία είσπραξης αυτών.

Τέλος, από ελεγκτικής άποψης, ο ορκωτής ελεγκτής, έχοντας εκφέρει “Γνώμη με Επιφύλαξη”, συμφωνεί με τις περισσότερες ενέργειες του Δήμου, αλλά και με τον τρόπο αντιμετώπισης οποιονδήποτε θεμάτων έχουν προκύψει σε αυτόν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- Αθανασόπουλος Κωνσταντίνος (1995), Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Β' Τόμος, Έκδοση Γ'
- Αληφαντής Στ. Γεώργιος (2018), Ελεγκτική: βάσει των Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, Εκδόσεις: Διπλογραφία
- Γκίκας Χ. Δημήτριος (2002), Η ανάλυση και οι χρήσεις των οικονομικών καταστάσεων, Εκδόσεις Μπένου Ε.
- Κάντζος Κ. (2002), Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, Εκδόσεις: Interbooks
- Λουμιώτης Ι. Βασίλειος και Τζίφας Ν. Βασίλειος(2018), Βασικές Οδηγίες Εφαρμογής Διεθνών Προτύπων Ελέγχου, Έκδοση 2^η
- Νικολόπουλος Κ. (2004), Οικονομική Διοίκηση & Διαχείριση των ΟΤΑ, Χαλκίδα
- Νούλας Γ. Αθανάσιος (2019), Χρηματοοικονομική Διοίκηση, “Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Αποφάσεις, Εκδόσεις Τζιόλα
- Παϊκόπουλος Η. Γεώργιος (2001), Ανάπτυξη Συστήματος Προϋπολογισμού, Απολογισμού & Τεχνική των Αποκλίσεων, Εκδόσεις: Σταμούλης
- Ράλλης Ι. (2016), Η Λογιστική των ΟΤΑ, Έκδοση: 2^η
- Σωτηρέλης Γεώργιος (2002), Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Εκδόσεις: Προσκήνιο

- Τάχος Α. (2006), Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων Ν.3463/2006, Εκδόσεις: Σάκκουλα
- Gropelli A. A. and Ehsan Nikbakht, μτφρ. Κοσμίδου Κυριακή, Χρηματοοικονομική, Εκδόσεις: Κλειδάριθμος

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hpsa/article/download/14763/13295>
- <http://www.dimosgrevenon.gr/>
- <https://dimosnet.gr/>
- <https://www.hellenicparliament.gr/>
- <http://www.adjustice.gr/>
- <https://www.elsyn.gr/>
- <http://www.nsk.gr/>
- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL104/66/535,1934/>
- <http://www.apdhp-dm.gov.gr/>
- <https://www.dpa.gr/>
- <https://www.esr.gr/>
- <https://www.asep.gr/>
- <https://www.synigoros.gr/>

- <https://www.epant.gr/>
- <https://www.eett.gr/>
- <http://www.synigoroskatanaloti.gr/>
- <http://www.rae.gr/>
- <http://www.hcmc.gr/>
- <https://www.aade.gr/>
- <https://solcrowe.gr/company/>